Chemarea vremii

Joi 9 Ianuarie 1941
An. XIV-Seria II-Nr. 32

Director
Prof. Ion Sân Giorgiu
Şef redactor
D. I. Cucu

Săptămânal de actualitate
Inscris sub Nr. 53/940 în reg. pub. periodice al trib. Ilfov. S. I com.

Exemplarul 5 Lei

ABONAMENTE

Pentru susţinători	2000 lei
Instituţii	1000 lei
Particulari	250 lei

BIROURILE
Str. Belvedere 6, Et. V
(Palatul „Curentul")
Telefon 4.79.95.

Plutocraţia noastră

de ION SAN-GIORGIU

Am avut şi noi plutocraţia noastră, care a căzut lovită în frunte de revoluţia din noaptea de 5 Septembrie 1940. Balaurul cu mii de braţe răpitoare a fost frânt. Spoliatorii au fost aruncaţi din cazematele şi darnicele consilii de administraţie, din nenumăratele ale băncilor, din societăţile fictive care exploatau avutul statului, din nesfârşitele acumulări de lefuri...

Plutocraţia românească, aşa cum s'a desvoltat, a trăit şi a exploatat bunurile ţării, va constitui cândva un capitol deosebit al sociologiei româneşti şi al diformării psihologice şi spirituale a poporului nostru.

Nu ştiu de ce, dar când în timpul nenorocitei prigoane mă găsiam pe marile bulevarde bucureştene, cu blockhousurile evreieşti stăpânind văzduhul şi cu somptuoasele limuzine în care se tolăniau îmbogăţiţii regimului, îmi amintiam de luxul pe care-l văzusem la Cairo, adevărată capitală a plutocraţiei engleze internaţionale. Ce strălucitoare palate, ce elegante restaurante şi ce automobile luxoase— unice poate pe întreg pământul — mi-au fermecat atunci ca într'o poveste ochii, inima şi imaginaţia!... Dar când am părăsit după aceea ameţitoarea metropolă egipteană şi am pătruns în suburbii şi în aşa zisele sate săpate în malul Nilului, m'am trezit deodată în faţa a mii de robi care trăiau ca animalele şi munceau din zori şi până în noapte, spre a plăti pe plutocraţii englezi şi indigeni, care se lăfăiau în huzurul crescut din nenorocita sudoare a felahilor.

Bucureştii noştri sunt în mic pentru România ceeace este Cairo pentru Egipt: trândava şi perversa acumulare de bogăţii în dauna unei populaţii rurale înfometate şi desbrăcate. Contrastul e la noi aproape tot atât de isbitor ca şi în Egipt. Aceiaşi deosebire între masa variată şi stropită cu băuturi felurite a bogatului şi între mămăliga rece a ţăranului, mămăligă pe care o consumă el de sute de ani. Aceiaşi asemănare între despreţuitoarea exploatare a felahilor egiptieni şi între intrebuinţarea aproape animalică a săteanului nostru.

Să se ducă numai cineva în această iarnă aspră la ţară şi se va minuna la căderea nopţii cum din ogeagurile satelor nu iese fum, iar la ferestrele strâmte nu pâlpâie nici o luminiţă. Intrebatu-s'au oare ponegritorii noului regim legionar, cu ce se încălzeşte şi cu ce-şi luminează locuinţa-i scundă ţăranul nostru, căruia-i cerem să scurme pământul cu mâinile şi să moară la hotare pentru ţară? Disproporţia dintre sat şi oraş e la noi mult prea dureroasă pentru ca generaţiile noi, care şi-au luat răspunderea cârmuirii, să nu-şi dea seama cât de ucigaşă a fost acţiunea plutocraţiei româneşti în ultimii cinzeci de ani.

• •

Intr'adevăr, plutocraţia românească nu e de dată recentă. Ea îşi are originile în acea boerime latifundiară, care a avut faţă de ţărănimea de pe urma căreia a trăit şi s'a înstărit acel sentiment de superioritate şi acea atitudine de rezervă, care au făcut-o să nu adâncească niciodată viaţa satelor.

Eu insumi ca descendent al acelei boerimi tradiţionale şi latifundiare i-am putut cunoaşte atât marile însuşiri de organizare şi de exploatare a pământului, precum şi acel lasă-mă-să-te-las faţă de o ţărănime, care reprezenta pentru ea doar atâtea braţe de muncă, plătite cu atâţia lei.

Nu încape nici o îndoială că marea proprietate, atunci când nu şi-a lăsat ţarinile pe mâna jidovilor profitori, şi când şi-a lucrat cu dragoste şi cu pricepere pământul a fost un factor economic de o însemnătate covârşitoare. Ea a dat României vechi forţa economică necesară, pentru ca dintr'un stat patriarhal să înceapă a deveni un stat organizat după norme occidentale. Nu se poate nega vechei boerimi gustul pentru cultură şi civilizaţie şi voinţa de a face din gospodăria rudimentară a strămoşilor o gospodărie cu confort şi tehnică modernă. Nu se poate de asemenea contesta patriotismul ei cald şi priceperea ei în ale politicei. Dacă nu ar fi decât gestul de abdicare la propriile ei drepturi atunci când a înlocuit dinastia băştinaşă cu una străină şi ar fi destul pentru a i se fixa un loc de cinste în istoria românească. Sau dacă nu ar fi fost decât resemnarea cu care a acceptat exproprierea rurală, şi ar ajunge spre a i se recunoaşte puterea de a se sacrifica. Şi cu toate acestea trebue să admitem că vechea noastră boerime a fost cea dintâi plutocraţie românească. A fost plutocraţie fiindcă a cultivat disproporţionat un individualism egocentric şi miop, care o făcea să exploateze ţăranul, să-şi încaseze uneori numai imensele venituri — uitând în cazul nenorocit al desrădăcinaţilor până şi limba ţării a cărei pâine o mânca — şi să-şi socotească ţara şi moşia ca o

(Continuare în pag. II-a)

— Merge rău, eh? prietene...
— Prietene? Ce tupeu? Respectă distanţa. Eu sunt, Eu sunt, ca să ştii, lordul Eric Northumberland, viconte de Newcastle, descendent direct din Tudori. Ultimul reprezentant al splendorii britanice!... A propos, n'ai cumva o ţigare?
(Travaso)

România putea fi salvată înainte de 1 Iunie 1940

E, desigur, prematur să se pună acum, pe ordinea de zi a discuţiunii publice, etapele prefacerilor pe cari le-a suferit România în ultimele şase luni. Anumite legi de neînfrânt în relaţiunile internaţionale ne obligă să ne înăbuşim durerile şi să tăcem. Asta facem mai de mult. Şi mai e ceva. Cine ar putea să formuleze o judecată obiectivă, fără să aibe la îndemână toate datele esenţiale ale problemei? Onest, siliţi suntem să ne recuzăm. Faptele îşi au, şi ele, viaţa lor subiectivă, care trebuie să se epuizeze de la sine pentru a rămâne elemente valabile pentru istorie. Iar faptele cari s'au produs astă vară n'au încetat de a fi forţe subiective în mişcare şi ar fi o greşeală să le dăm, de aici, o funcţie care e preferabil să se irosiască dincolo de noi şi cât mai puţin contra noastră.

D. prof. Mihail Manoilescu nu încalcă însă niciuna din aceste porunci, când pune problema „Intre incapacitatea politicei şi drama armatei", într'un articol pe care îl semnează în excelenta revistă „Spirit militar modern" de sub direcţia d-lui Lt. col. Const. Atanasiu, numărul pe Ianuarie 1941. Cu marea sa autoritate de cercetător al fenomenelor politice şi datorită rolului pe care l-a avut recent, ca ministru de Externe, d. prof. Mihail Manoilescu este cu deosebire bine situat spre a examina chestiunea, în limita contingenţelor. D-sa restabileşte astfel două situaţii, cari trebuiau lămurite:

a) armata a abdicat de la misiunea ei din consideraţiuni de înalt interes naţional.

b) armata a fost pusă în această dureroasă necesitate fiindcă pătura politică de la conducere n'a ştiut să prevadă evenimentele şi să previe o situaţie fără ieşire pentru noi.

D-sa spune:

„Marea virtute a armatei este a şti să se stăpânească. Militarul este cel mai bărbat dintre toţi bărbaţii, fiindcă ştie să-şi comprime pornirile spre acţiune şi spre luptă, printr'o răbdare care adună zi de zi energiile sufletului până în clipa când ele pot să se declanşeze tumultos pe câmpul de bătălie.

„Dar nici o armată din lume n'a arătat atâta putere de a se stăpâni cât armata românească

(Continuare în pag. 3-a)

Plutocrația noastră

(Continuare din pag. 1-a)

simplă sursă de lux și de plăceri. A fost apoi plutocrație, fiindcă chiar și acea parte care era instinctiv și romantic legată de pământul pe care-l cultiva și exploata, nu a gândit niciodată social și nu s'a cutremurat la ideia că deosebirea dintre mămăliga țăranului și masa lui bogată, poate duce — cum a și dus în 1907 — la o tragică răfuială socială.

Vechea boerime a fost, așadar, întâia plutocrație românească, care refuzând să se integreze social în larga viață a poporului românesc, a căzut prin cele două revoluții, cea sângeroasă dela 1907 și cea politică și pașnică dela 1918.

• •

Dar nici împroprietărirea țăranilor și nici ivirea diferitelor formațiuni politice democratice n'au provocat o adevărată socializare a României. Țăranul împroprietărit s'a proletarizat. Iar elementele burgheze ieșite din ascensiunea spre putere a clasei rurale au dus la crearea unui nou soiu de plutocrat: arivistul.

Arivistul român a fost cea mai nenorocită excrescență, a vieții noastre sociale și politice. El a apărut spontan și sincronic pe toată întinderea României Mari. Arivistul a venit odată cu Naționalii d-lui Maniu din Ardeal, cu reprezentanții Sfatului Țării din Basarabia, cu „intelectualii" din Cernăuți și cu acel avid țărănism pe care-l reprezenta cămasa vorbăreață a d-lui Mihalache. Este desigur trist, că încercând să facem istoricul ospățului pe care l-au întins ca o horă pe întreaga Românie democrații de toate nuanțele și de toate originile, trebue să punem accentul pe acel parvenitism venal, care este în fond isvorul tuturor nenorocirilor de astăzi.

Pe urmele exproprierii și a votului universal s'a desvoltat treptat, ca o imensă cultură de ciuperci otrăvite, plutocrația noastră politică de după marele războiu al întregirei hotarelor. Și a fost o plutocrație variată și de toate felurile, unică și reprezentativă poate pentru toată Europa Centrală.

Așa zisul idealism trâmbițat de tinerii debutanți politici a fost repede înăbușit de un materialism primitiv și de o poftă de câștig și de bani care întuneca sufletul acestor generații de pseudo-reformatori politici și sociali. Intre afacerism și politică se crease cu timpul un astfel de solidarism, încât, afacerile dominau politica și aceasta se alimenta din afacerile cele mai felurite, constituind astfel la olaltă un tot intangibil. Șperțul era chiar și pentru cel mai proaspăt dintre prefecți sau parlamentari mijlocul cel mai expeditiv de îmbogățire.

Debutantul politic opera cu șperțuri mici și cu afaceri meschine. Dar ministeriabilul, primarul general, sau numai de sector și parlamentarul cu vechime și deci cu rutină în lumea afacerilor, opera pe plan intins, cu o droaie întreagă de șperțari după sine, dintre care nu lipsea niciodată jidovul de casă. S'au întemeiat apoi sumedenii de societăți anonime, introducând astfel la noi moravuri pariziene și londoneze în practica afacerismului. Șperțul nu se mai lua direct, la labă. El se opera camuflat prin bănci și industrii, care devenind furnisoarele exclusive ale statului, jefuiau pur și simplu bugetul țării care era doar alcătuit de către aceiași politicieni, care compuneau consiliile de administrație. Și astfel se născu noua plutocrație românească democratică, în care s'au lăfăit liberalii, țărăniștii și democrații de toate felurile, până în ziua în care cea mai desgustătoare formă a afacerismului a lichidat-o în parte, oprind totuși instrumentele neapărat trebuitoare. A fost momentul crucial, când camarila condusă abil de Aușnit, Aristide Blank, a intrat în acțiune folosind tot ce putea da înrâurire unui alcov bine remunerat, spre a transforma statul român într'o exploatare în comandită. Astfel plutocrația românească a cunoscut una din cele mai fantastice forme din câte le-ar fi putut oferi vreodată viața politică și economică a vreunei țări.

• •

Dar nu numai la atât s'a redus plutocrația românească. In umbra acestor neîntâlnite abuzuri și prevaricări simandicoase și blazonate, aproape întreaga noastră funcționărime a fost posedată tiranic de acelaș demon al îmbogățirii.

Exemplul de sus era urmat cu frenezie și depășit prin metodă, îndrăzneală și fantezie de micul funcționar, care visa blockhousul bucureștean și vila dela Predeal. Nu numai șperțul mic și mare, sau învârteala de ocazie erau punctele de plecare ale plutocraților, care debutau ca șefi de birou și-și încheiau viața ca proprietari de grandioase imobile urbane și rurale. O categorie nouă de plutocrați s'a ivit în România: erau plutocrații lefurilor. Procedând cu forme legale, funcționarul ocupa deodată mai multe slujbe, avocatul mai multe contencioase, medicul mai multe spitale, profesorul mai multe catedre, la care se adăogau nesfârșitele comiții și comitete producătoare de jetoane și tantieme suculente. Plutocratul lefurilor putea ajunge uneori la un venit global de câteva sute de mii de lei lunar, concurând cu marii deținători de consilii de administrație. E cunoscut cazul unui secretar-general dela Ministerul de Finanțe, care s'a numit singur în atâtea comisiuni și consilii de administrație, încât veniturile lui se ridicau la suma de patru sute de mii de lei lunar. Acest prototip al funcționarului plutocrat va putea sta cu cinste alături de cei mai reprezentativi plutocrați politici, pe care i-a exemplificat ca nimeni altul răposatul Al. Constantinescu-Porcu.

Nu e de mirare deci că îndărătul acestei plutocrații postbelice s'a permanentizat judaismul, care a corupt din necesitate și din convingere și s'a desvoltat uriaș în ambianța decadentă a României Mari. Să nu ne mire așa dar că Aristide Blank era cât pe ce să ajungă ministru de finanțe, iar în anii prigoanei și ai ultimei camarile Max Aușnit devenise o astfel de „autoritate politică și morală", încât orice atac împotriva lui era cu asprime înăbușit de cenzura lui Urdăreanu, acelaș Urdăreanu, care vrând să-și jefuiască apoi jidovul de casă, l'a închis la Văcărești și l'a scuturat de bani.

Așa s'au încheiat cele două decenii, în timpul cărora România și-a trăit viața de lux și desfrâu între hotarele sfinte ale istoriei noastre naționale, hotare pe care plutocrația românească le-a lichidat în clipa în care a trebuit să le apere.

Cauzele care au dus România la capitulările din Iunie, Iulie și August 1940 sunt nenumărate. Una din ele și poate nu cea mai însemnată, o constitue această plutocrație multilaterală și generalizată pe tot întinsul pământului nostru, plutocrație care a călcat în picioare sufletul însuși al nației noastre. Istoria va ști să-i dea locul de rușine și dispreț pe care o merită în cronica românească.

Ion Sân-Giorgiu

Cronica muzicală

Concertul simfonic dirijat de d-l Mihail Jora

Maestrul **Jora** se bucură de o reală admirație și simpatie din partea tineretului muzician. E firească această înclinare spre profesorul de compoziție, care pe lângă meșteșugul ermeneutic al muzicei, mai are și darul unei inteligențe de o românească vioiciune.

Felul d-sale de a conduce orchestra, definește acel „habitus" specific muzicianului pătruns de duh. In atitudine concentrată asupra esențelor, face să dispară orice bănuială de facilitate și efect. Cu o sfântă grije se apleacă, fără preget, asupra orchestrei, chemând la viață rezonanțe ascunse. Și astfel înșurubează în timp, cu probitatea faurului substanța muzicală.

D-l Jora ne-a prezentat în primă audiție **Tripticul** compus de d-l **Dimitrie Cuclin** peste marile înstreinări. Sub forma unei suite în 3 părți, compozitorul ne destăinuește viziunile sale de largi orizonturi. Muzica simfonică a d-lui Cuclin poartă totdeauna în ea ecoul involburărilor cosmice. O întreagă metafizică se așterne pe strunele firii din a căror tumult se desprind formele sonore cu o precizare clasică.

Poemul pt. vioară și orchestră de **Chausson** a avut interpretarea primului concert maestru, **D. Al. Theodorescu**. I-am admirat sunetul clar și delicata dialogare cu orchestra aprinsă de flăcările acestui poem de o masivă inspirație.

Cu **„Demoazela Măriuța"** s'a atins o culme în muzica românească. Posibilitățile ritmice și tonale ale folklorului nostru nu și-au găsit nici'odată o întrebuințare mai jucăușe ca în acest balet de un umor caragealesc — orchestrația măiastră a d-lui **Jora** sporește farmecul acestei zugrăveli muzicale, — **Geamala** se plimbă jucăuș prin orchestra încălzită din ce în ce mai tare de ritmurile impare ale dansului românesc. Sgomotul pestriț și mucalit al oboaelor și clarinetelor marchează ironic tipul de cartier.

Bonjouriștii atacă vijelios alămurile revoluției prin care vocea suavă a „Demoazelei Măriuța" crește ca floarea păcii. Orchestra își urmează însă calea destinului deslănțuit, proptit în marș final pe pașii strâmbi de parodie ai lui: „Deșteaptă-te Române".

Peste farmecul mascaradei pașoptiste, trebue să-l felicităm pe d-l Jora pentru noile d-sale formulări în muzica românească.

Felul cum a știut d-sa să utilizeze materialul folckloric, desfăcând pe largi aripi motivele și ritmurile geamalei, precum și de arta de a doza instrumentația în potențări din ce în ce mai aprige, fac din acest balet un exemplu de construcție orchestrală a muzicei românești.

In încheiere, **Simfonia** în re minor de **Schumann**.

Orchestra era prea obosită pentru a ne putea reda avântul înfrigurărilor romantice.

Tudor Ciortea

Culmi și abise

Hyde Park, grădină de zarzavat

Ministrul de Agricultură al Angliei a inaugurat transformarea celebrului Hyde Park în grădină de zarzavaturi, dând zilele trecute simbolica primă lovitură de sapă. E, în adevăr, un eveniment. Asta dovedește că Anglia se preface. Alte zarzavaturi se cultivau, până mai deunăzi, pe întinderea celor câteva pogoane de verdeață ale celebrului parc londonez. Hyde Park era împărăția lui gură cască, a derbedeilor și a limbuților. Una din curiozitățile Londrei erau „oratorii" din Hyde Park; alta era spectacolul pe care îl dădeau mii de vagabonzi dormind pe pajiștea parcului cât ține ziulica cu soare (noaptea parcul se închide și derbedeii n'au voie să-și facă un ocazional culcuș). „Oratorii" cu tribunele lor improvizate, trăncăneau vrute și nevrute. Englezii erau mândri de această dovadă palpabilă a libertății. Iluzia n'a rezistat însă războiului. In largile pajiști, unde altădată se puneau la cale problemele cele mai grave ale lumei, se face loc vulgarelor culturi de fasole și de spanac, de ceapă și cartofi, de morcovi și salată. Ceeace înseamnă, că e greu să hrănești omenirea mereu cu iluzii.

Dar chestiunea se pune și altfel. Anglia e constrânsă să se întoarcă la cultura pământului său propriu, de la care îndeletnicire a îndepărtat-o bunăstarea Imperiului. De multe decenii, nimeni nu mai cultivă pământul în această țară. Cât vezi cu ochii din înălțimea avionului, Anglia e o imensă reședință de agrement. Parcuri, vile, heleștee, terenuri de golf la tot pasul, iarăși parcuri și castele; dar terenuri cultivate nu se văd. Intr'o călătorie pe care o făceam, cu câteva luni înainte de deslănțuirea războiului în această țară, un intelectual englez, posesorul unei mici vile, era foarte mândru de cele două straturi de salată, pe cari le avea cultivate. „Mă costă mai scump decât dacă le-aș avea aduse de la Londra, dar asta dă sens concepției mele conservatoare" îmi spunea el. Era însă în această mărturisire expresia tragică a stărilor de falsă orânduială a vieții engleze. Anglia, o țară care speculează, dar nu produce, încearcă să revină la realități. E oarecum prea târziu. Totuși, deși conducătorii de la Londra susțin că nu vor consimți niciodată să abdice de la vechile lor privilegii comode, sub ei se operează brutal prefacerea, crunta prefacere materială dictată de nevoi strigătoare; cealaltă prefacere va urma de la sine. Nu uitați, din prima varză care se va înfoi pe răzoarele din Hyde Park va lua aripi, ca într'o poveste cu minuni, ideea unei alte lumi și în Anglia.

Nu rezolvă nimic

Mandatele parlamentare a numeroși deputați și senatori francezi vor fi anulate, spune o știre din Vichy. In lot se cuprind parlamentarii decăzuți din naționalitatea franceză, în urma dezertării lor în străinătate după dezastrul de astă-vară, precum și parlamentarii jidani, cari nu mai au dreptul să exercite nicio activitate politică. Chestiunea se reduce în fond la acelaș lucru; cei dintâi erau mandatarii jidovimii, cei din urmă, ca „Baronul" Maurice de Rothschild își cumpăraseră un mandat de parlamentar ca să-și satisfacă un sentiment de posesiune asupra Franței. Dar cu asta problema parlamentarismului francez nu e rezolvată. Condiția principală pentru ca un francez să obțină un fotoliu în parlament era viza de la loje. Nouăzeci la sută din parlamentarii Franței sunt masoni. Ori ăștia sunt, în egală măsură agenții Iudei. Dacă li se lasă mandatele, chiar în forma platonică pe care o au azi, Iuda rămâne stăpân pe frâne, pe conductele vitale ale națiunei. Decizia guvernului din Vichy nu pomenește nimic de mandatele parlamentarilor masoni și e păcat. Fiindcă, cum spunea mai demult Philippe Henriot, masonul e capabil să se mărturisească oricând despărțit de ferocea congregație a distrucției, prost e cine crede în asemenea declarații de circumstanță și nu ia măsuri, ca masonul să nu-și mai poată continua sinistra lui funcție.

Fiasco

In cele două emisfere ale Americei provoacă „reacțiuni diverse" ultimul film al lui Charlie Chaplin, care e cea mai monstruoasă tentativă jidovească de a batjocori opera antisemită a lui Adolf Hitler. Filmul era destinat să servească drept instrument de ațâțare la războiu contra Germaniei, înainte de deslănțuirea lui în Septemvrie 1939. Terminat în 1938, după ce i se făcuse o probă de vizionare, cu mare hai în presa jidănească universală, filmul a fost pus la propreală. De ce? Nu știm. S'a socotit poate că e prea tare. Chaplin își turnase acolo toată ura lui neputincioasă de jidan, tot veninul rasei nebune care se sbuciumă în vinele lui. I s'a dat drumul acum, când Anglia e la aman, și cere Americei să o scape de la pieire. Iar efectele sunt dezastruoase. In sălile de cinematograf, unde îndrăzneala iudaică a pus filmul în spectacol, se produc protestele cele mai violente. Lumea creștină, desmeticită, nu mai îngăduie batjocura jidănească. In America de sud filmul a fost interzis spre marea dezolare a presei „antifasciste". In Mexic s'au produs încăierări și s'au tras focuri de revolver, ceeace nu e cu totul neobișnuit acolo, dar dovedește o stare de spirit potrivnică. Iar în Statele Unite, numai anumite centre pot rula filmul, dar sălile sunt bine păzite de poliție multă.

Ultima obrăznicie jidănească se înneacă astfel în propria ei infecție.

d. i. c.

Revizuiri și demascări

de D. I. CUCU

Intre căprioarele miliardarului de la Trentham și casa de economie a prizonierilor din Lübben

Cititorii noștri își mai aduc aminte, desigur, de articolul, pe care îl reproduceam, la 26 Septembrie 1940 (Nr. 17 „Chemarea Vremii" din „Gringoire" în care d. Joel Serieyx povestea zguduitoarea tragedie suferită de echipagiile marinei franceze adăpostită, după dezastrul dela Dunkerque, în porturile engleze. Pe aceaș linie documentară, care definește fizionomia aparte a spiritului englez, atât de aparte încât rămân surprinși chiar și oameni cari își închipuiau că psihologia insularului n'are secrete pentru ei, „Candide" aduce în numărul dela 1 Ianuarie 1941, aportul de noui mărturisiri a d-lui Georges Blond „lucruri văzute și auzite de un repatriat", după „Cinci luni petrecute în Anglia în stare de războiu". Nu vom reveni asupra episoadelor cunoscute din povestirea d-lui Serieyx. Nici d. Georges Blond nu socoate necesar să reînvie triste amintiri: „Ce coup de force a, je crois, dela eté raconté en France". Debarcați de pe vasele lor „prin șiretenie și forță", marinari francezi, ofițeri și trupă, au fost puși în alternativa: sau primesc să lupte mai departe ca mercenari ai Angliei acceptând Britisch pay and conditions *(plata și tratamentul corespunzător în marina britanică) sau să se resemneze a fi prizonieri în țara cu care Franța a fost aliată.*

Ce a fost viața acestor prizonieri, pe cari nu i-a tentat British pay and conditions, *ne povestește cu deosebire d. Georges Blond în „Candide" și credem util a reproduce aici:*

VIAȚA IN LAGAR

„Pentru întâia oară în istoria ei — scrie Georges Blond — Marea Britanie posedă pe solul ei o armată; vreau să spun o veritabilă armată modernă: două milioane de oameni, cari trebuie adăpostiți, instruiți, antrenați. Mai întâi adăpostirea.

„In Anglia nu sunt cazărmi. Nouă, pentru care corvoada a devenit aproape un fel de obișnuință ereditară, și o mare temă literară, ne vine anevoie să ne închipuim această lipsă de cazărmi. Ea a creat în Anglia, de curând venită la sistemul recrutării obligatorii, probleme foarte complexe.

„Cât a ținut vara, armata engleză de uscat a locuit în corturi, aproape pretutindeni. Pe câmpuri, în parcuri, pe terenurile de curse. Cu venirea toamnei a fost nevoie ca acești militari să fie feriți de intemperii. Comandamentul englez a adoptat o soluție engleză, cu alte cuvinte comportând maximum de cazuri particulare. Armata este repartizată, divizată, difuzată în toate locuințele Angliei. In hoteluri, în vilele rechiziționate, în cinematografele închise. Deschizi ușa unui „milk bar" și dai de 30 de soldați instalați acolo. La 9 dimineața, vezi ieșind din case toate acele uniforme care se duc agale la întâlnirea ce le-a dat plutonierul pentru exercițiî. E destul de curios.

„Brusca introducere a opt mii de marinari internați în laborioasele programe britanice de cazarmare și de intendență a constituit pentru aceste servicii o dificultate absolut ireductibilă.

„Dela 3 Iulie, până la repartizarea lor, care a început la sfârșitul lui Noembrie, marinarii francezi au trăit în lagăre, în corturi. Condițiile existenței lor în aceste lagăre au fost diverse și variabile — din ce în ce mai grele, firește, pe măsură ce sezonul avansa. In ansamblu, trebuie să o spunem, această viață a fost penibilă și tristă. Asta, pe de o parte din cauza încetinelii de necrezut a organizației britanice, pe de altă parte și cu deosebire din cauza formelor de presiune exercitate asupra marinei de către „gaulle-iști": aceștia își închipuiau că vor face marinarii mult mai permeabili față de propaganda lor ținându-i fără știri, și în condițiuni morale într'o completă izolare de țara lor, cât mai precare. In această ordine de idei, ei au obținut mult dela gardienii noștri britanici.

„Voi vorbi simplu; cred că am depășit stadiul resentimentului. Anglofil, anglofob sunt cuvinte fără semnificație pentru cine revine azi din Anglia. Anglia e ceea ce este, grijulie să utilizeze orice o poate servi, magnific indiferentă față de sentimentele ce le stârnește. Cât despre mine, nu vreau să relatez aici decât ceea ce am văzut și auzit.

D. Georges Blond continuă:

„După cum am spus-o, condițiunile vieții de lagăr au fost diverse și variabile. Lagărele nu se asemănau între ele. Am cunoscut lagărul dela Aintree, în suburbiile Liverpool-ului, din Raleigh, aproape de Plymouth, din Arrowe Park, aproape de Birkenhead, din Trentham Park pe undeva prin Middlands.

„Trentham Park este un ținut de o extraordinară frumusețe vegetală, făcută de grădini de flori, de heleștee pe care rătăcesc lebede, și de o impozantă masă de arbori magnifici. Retrăiesc sosirea noastră în lagăr, pe o zi de ploaie. Furtuna sguduia această mare de frunze, ploaia ne biciuia obrajii și în fața noastră văzurăm o deslănțuire de oameni bărboși, coborând în fugă colina și scoțând strigăte: erau marinari de-ai noștri, de mai demult internați, pe cari îi regăsiam aici. In aceeaș clipă, vântul smulse unui stejar o cogeamite cracă, aruncând-o peste un cort. Strigătele încetară, trupa se năpusti asupra cortului; Din fericire, nu era nimeni înăuntru.

„Cea dintâi debarcare de marinari francezi în lagărul dela Trentham, a fost și mai pitorească. Au fost aduși acolo într'o Vineri seara. Erau mai bine de o mie de oameni; sub arbori nu era decât un prea mic număr de corturi. Oamenii căutară zadarnic personalul englez al lagărului; dar el dispăruse, atras de instinctul invincibil al week-end-ului.

„S'a culcat care cum a putut, cei mai mulți pe pământul gol, afară, fără un țol să se acopere. A douazi dimineața, începură să cerceteze domeniul. Nici urmă de englezi. Dimpotrivă, un mare număr de căprioare și cerbi țopăia vesel în poiene, fără teamă. Sălbăticiunile, aduse aici spre a ornamenta parcul unui multimilionar, au fost totdeauna tratate bine și nu se temeau de om. Pe deasupra, n'au fost desigur niciodată în contact cu oameni înfometați.

„Sau, a doua zi dela sosirea lor, Duminecă, marinarii nu văzuseră încă pe nimeni și nu căpătaseră nimic să se hrănească. Ce puteau face? Câteva dintre grațioasele animale fură tăiate și mâncate.

„Luni, după week-end, când autoritățile britanice au binevoit să se arate, ele se manifestară tare scandalizate de această măcelărire. Sălbăticiunile tăiate au fost evaluate la cel mai just preț, două sau trei milioane de livre sterline, nu-mi amintesc exact, iar marinarii aflară că suma li se va reține din soldă. Cum ei încasau fiecare 6 pence (a patruzecea parte dintr'o liră sterlină — N. (r.) trecură multe săptămâni până să fie achitat prețul cerbilor și căprioarelor, victime ale week-end-ului. E scumpă ciosvârta de cerb în Anglia!

„In linie generală, repet, condițiunile fizice penibile în care ne-am găsit, au fost în rare cazuri rezultate din voința programatică a autorităților britanice de a ne trata rău. Numai că totul e încet în Anglia. Cred că dacă am fi rămas acolo șapte sau opt ani am fi ajuns să fim, în cele din urmă, instalați în mod convenabil".

De la British pay and conditions la Deutsche Sold

Ne oprim aici. Restul articolului semnat de d. Georges Blond se referă la o chestiune mult prea intim franceză — acțiunea d-lui de Gaulle și a partizanilor săi. Dar din acest scurt referat, rece și impersonal ca un proces verbal medical asupra unei epidemii, se desprinde limpede caracterul de feroce inumanitate a sufletului englez. Autorul s'a ferit să dramatizeze situațiile pe cari le-a văzut și le-a trăit și recunoaște că prizonierii francezi în Anglia au dus-o rău nu fiindcă englezii au vrut să-i trateze rău, ci numai fiindcă omenirea aceea care luptase pentru Anglia și căutase adăpost acolo într'un ceas rău, nu mai prezenta niciun interes englezului. Devenise o lume indiferentă lui; atât.

Citind aceste rânduri, cari în uscăciunea lor voită ascund totuș un întreg tumult de omenească revoltă, ne amintirăm că tot în „Candide", și nu prea de mult, am întâlnit o altă relatare, aceasta cu privire la viața prizonierilor francezi în Germania. Și am găsit, din stricta comparație a faptelor, expresia nudă a două umanități diferite. Textul pe care ni-l oferă d. Georges Blond, după cel al d-lui Joel Serieyx, oferă destul material de judecată celor ce mai cred în falsul amor de viața popoarelor lumei, pe care îl proclamă perfida lume conducătoare engleză. Dăm pentru întregirea paralelei textul pe care „Candide" îl publica, în numărul său din 25 Decemvrie 1940, sub semnătura d-lui *Pierre Laclau* sub titlul:

PRIZONIERII NOȘTRI IN GERMANIA"

„Sunt în Germania, după cum aflăm din „Neue Zuericher Zeitung", aproximativ un milion și jumătate de prizonieri.

„Cifra ne lasă să înțelegem ce problemă poate fi să asiguri, deodată cu paza lor, locuința pentru atâta lume și să procuri, fiecăruia o ocupație. Dar cine parcurge, chiar pentru întâia oară, largile șosele ale unuia dintre lagărele lor, cine a putut vedea gulerele albastre ale matelotilor desprinzându-se pe nisipul roșcovan al curții, siluetele îmbrăcate în brun mergând în coloană la apusul soarelui spre porțile câmpului, cine simte apăsându-l privirile întrebătoare ale ofițerilor, în camerele unde e condus, începe a pricepe câtă organizare trebuie și cât sentiment uman spre a face captivitatea suportabilă acestor mase.

„Prizonierii de războiu din Germania depind de o secție specială a marelui comandament al Wehrmacht-ului și sunt tratați după prescripțiunile Convenției internaționale semnate la Geneva în 1929.

„Decând belgienii și polonezii, cu excepția ofițerilor lor, au fost eliberați, numai francezii și un foarte mic număr englezii au mai rămas în captivitate. Ei sunt repartizați în aproximativ 130 de lagăre, în care se socotesc și cele din Franța ocupată.

„Ofițerii de toate gradele sunt grupați aparte, afară de generali, cari au un sediu particular.

„Subofițerii și soldații trăiesc în comun. Fiecare lagăr e comandat de un ofițer superior, ales, în măsura posibilităților, dintre cei ce au fost ei înșiși captivi în războiul trecut.

„Lagărul de ofițeri pe care corespondentul lui „Neue Zuericher Zeitung" a fost autorizat să-l viziteze în toate sensurile, este situat la depărtare de 2 ore cu automobilul dela Berlin, într'un fost azil de alienați, desafectat, din Lübben. Rezumăm exact reportajul confratelui nostru elvețian.

(Continuare în pag. 10)

Român a putea fi salvată înainte de 1 Iunie 1940

(Continuare din pag. 3-a)

în cursul acestui an nenorocit al istoriei noastre...

„Granițele României au căzut rând pe rând, sfâșiind odată cu trupul țării și sufletul armatei, condamnată la inacțiune.

„ISTORIA VA JUDECA DACĂ RESEMNAREA ROMÂNIEI A FOST SAU NU SPRE FOLOSUL EI. NOI CREDEM CĂ DA. CĂCI IN FELUL ACESTA S'A EVITAT UN RĂU ȘI MAI MARE CARE ERA DISTRUGEREA INSĂȘI A STATULUI ROMÂNESC.

In ceea ce privește rolul nefast, pe care l-a jucat echipa politică, afirmațiunile d-lui prof. Mihail Manoilescu sunt extrem de prețioase.

„Catastrofele anului 1940, spune d-sa, sunt rezultatul unor greșeli politice consumate cu mulți ani înainte și urmate cu diabolică perseverență până în pragul lunei Iulie.

„România s'a prăbușit — în chip parțial și trecător — nu prin factorul militar, ci prin cel politic. Vrem să spunem prin aceasta că nici măcar indirect și virtual nu au jucat vreun rol hotăritor slăbiciunile eventuale ale armatei... Oricum ar fi fost armata noastră înzestrată și pregătită, rezultatul era acelaș.

„Căci nici o armată din lume nu rezistă la apăsări care depășesc orice limită.

„Toată arta oamenilor de Stat este să nu pună nici odată armata țării lor în fața unor probleme militare imposibil de rezolvat.

„Din nenorocire soarta n'a cruțat armata noastră de impunerea unor probleme imposibile.

„La 1916 România, cu o formă geografică absurdă și cu un aliat pe cât de incapabil pe atât de nesincer, era pusă să lupte pe întinderea unei frontiere întortochiate de mii de kilometri.

„Problema strategică imposibilă. A cui este vina dacă armata a fost depășită de dânsa?

„In 1940 istoria s'a repetat. Căci în războiul *virtual* pe care l'am dus anul acesta, datele erau tot așa de grele, dacă nu mai grele decât cele de acum 24 ani.

„DE DOUĂ ORI RĂZBOIUL A ISBUCNIT LA NOI IN CHIP VIRTUAL... ȘI IN AMÂNDOUĂ CAZURILE IN CONDIȚII STRATEGICE APROAPE IDENTICE: LA 28 IUNIE IN FAȚA ULTIMATUMULUI RUSIEI SOVIETICE ȘI LA 30 AUGUST IN FAȚA SOMAȚIUNEI FĂRĂ PREGĂTIRE ȘI FARA INGĂDUINȚĂ DE DISCUȚIE ȘI DE TERMEN, CARE NE-A IMPUS ARBITRAJUL DELA VIENA.

„Care era problema strategică care se punea armatei noastre în aceste două împrejurări?

„Să reziste împotriva unei armate uriașe și puternic motorizate la Răsărit și împotriva a două armate mai mici, la Apus și la Sud...

„Nu putem intra în detalii pentru a dovedi că așa se punea problema nu numai în Iunie, ci și în August.

„Am putea demonstra în mod neîndoios cu probe azi încă necunoscute că nici în August nu era vorba de un războiu pe un singur front, ci de unul *pe mai multe fronturi...* Mai mult de cât atât, informațiile noastre arată că dacă *nu acceptam arbitrajul de la Viena acțiunea care s'ar fi desfășurat împotriva României ar fi fost mai complexă și mai covârșitoare decât aceia care ne amenința la 28 Iunie...*

„Oricum, chiar și fără de aceasta, România era pusă pentru a doua oară la scurt interval de timp *în fața unei situații din care nu putea fi salvată prin forța armatei sale...*

„Pentru a doua oară urmările fatale ale unei politici greșite de ani de zile, creiau o situație militară fără de ieșire.

„Pentru a doua oară armata era silită să plătească cu jertfa mândriei ei rezultatele unei vechi acțiuni vinovate a conducătorilor politici.

„O politică cuminte nu ne-ar fi dus nici odată în situația de a trebui să cerem armatei *imposibilul*. O politică de anteviziune ar fi combinat astfel ipotezele și riscurile încât niciodată să nu ajungem *dușmăniți pe toate granițele și fără nici un sprijin nicăeri*".

Ori lumea politică românească, apusă la 6 Septembrie 1940 după ce își exercitase toată incapacitatea și târâse țara pe marginea prăpastiei, lăsând-o în desonoare, a continuat **„să ețiască greșit în cartea vremii și să facă acțiuni potrivnice Germaniei chiar și după încercuirea armatelor franco-engleze pe frontul occidental. CĂCI** — adaogă d. prof. Mihail Manoilescu senzaționala precizare — **ULTIMUL NOSTRU ACT DIPLOMATIC DE FĂȚIȘĂ OSTILITATE FAȚĂ DE PUTERILE AXEI, ACT PE CARE ACESTEA L-AU CUNOSCUT ȘI L-AU CÂNTĂRIT IN MOMENTUL POTRIVIT, S'A CONSUMAT LA 1 IUNIE 1940.**

Sunt oameni, cari aparținând acestei lumi vinovate, încearcă să se refacă politicește acum folosind necesitatea noastră de a tăcea. Destăinuirile d-lui prof. Mihail Manoilescu îi chiamă la ordine. România putea fi salvată înainte de 1 Iunie. N'au făcut-o. Acum n'au cuvânt. Să lase regimului actual timpul necesar să poată vindeca rănile, toate rănile trecutului.

Cronica literară

Constantin Fântâneru: Râsul morţilor de aur

(Poezii)

de G. C. Nicolescu

Volumul din urmă al d-lui Constantin Fântâneru este menit să aducă mai multe surprize. Deşi, în general, despre condiţiile tehnice în care apare o carte se vorbeşte numai când nu prea este mult bine de spus despre condiţiile ei spirituale, îmi permit o derogare şi, în primul rând, remarc surpriza plăcută şi mai neobişnuită pentru volumele atât de oropsite cu versuri, pe care ne-a produs-o editura **Cartea Românească** prin această ireproşabilă prezentare. In al doilea rând, surpriza a fost faptul că numai la câteva luni interval, în tradiţionala infecunditate a scriitorilor noştri, d. Fântâneru, după **Poezia lui Lucian Blaga şi gândirea mitică**, a cărei consistenţă şi noutate am avut prilejul să le relev şi să le omagiez tot din locul acestei cronici, ne dă o a doua carte, din alt domeniu, a cărei valoare rămâne să o sugerăm, dar care, dela prima pagină se poate spune, iese din comun. In al treilea rând, surpriză este faptul că în această efervescenţă naţională, cineva reuşeşte să se obiectiveze atât de repede, să se înalţe uneori până la poezia pură, şi să transpună în artă momente şi idei atât de apropiate de noi, dându-le un sens metafizic „al cărui înţeles este o cunoaştere transcendentă".

N'a fost surpriză pentru mine însă, ceea ce pentru mulţi a fost, faptul că romancierul şi criticul Fântâneru ne-a dat o carte lirică. Nu putea fi o surpriză pentru nimeni dacă ne amintim că romanul d-sale se numeşte **Interior** cum şi că volumul amintit, unde studiază poezia d-lui Lucian Blaga, d-sa spune categoric că utilizează metoda contemplaţiei, care constând în a da ceva, iar nu în a aştepta ca poezia să-ţi dea, presupune participarea elementului interior, subiectiv, geneză a lirismului.

Surpriza a constituit în schimb forma atât de ermetică pe care o îmbracă poezia d-lui Constantin Fântâneru din **Râsul morţilor de aur**, poate nu atât pentru mine, cât pentru cititorul neavertizat. Surpriza cu atât mai însemnată cu cât ea devine o tulburătoare întrebare: este aici poezie? în momentul în care versurile rezistă unei repezi pătrunderi.

Chipul absolut netradiţionalist în care se prezintă poezia aceasta, dificultăţile pe care le scoate în calea celui ce se opreşte în contemplarea ei nu trebue însă nici să aducă o grăbită condamnare şi scoatere din rândul literaturii „bune", „adevărate", nici să îndepărteze pe cititor de aceste pagini pline de substanţă care se lasă greu culeasă (nu fără semnificaţie este aşezat în fruntea volumului versul, dintr'un complex care duce la alt simbol, în care se spune că **La cules de cucută mergi cu paharul**, căci esenţele sunt extrase cu trudă), pentrucă fugind de osteneala descifrării sensurilor se pierde cea mai aleasă parte din frumuseţea poeziei.

Nu este nici nouă şi de strânsă circulaţie concepţia că poezia nu trebue să spună totul, direct, limpede, logic. Valéry spune undeva că nu înţelege aproape nimic dintr'un text care nu-i rezistă, care nu-i cere efortul înţelegerii prin dificultăţile ce le ridică, pe care poetul era dator să i le pună în cale. „Le poète — scrie un cercetător, în legătură cu aceste păreri ale lui Valéry, doit rendre le public actif et à demi créateur. Sans cette collaboration, cette communion, le mystère d'un poème ne saurait être pénétré, non plus que le mystère de toute difficulté, liant l'un à l'autre le oeuvre d'art. Ainsi la notion de difficulté, liant l'un á l'autre le poète et le lecteur, devient inséparable de la notion du mystère poétique, car la poésie consiste à tirer de la difficulté une beauté". Există, aşa dar, o mare familie de poeţi care cred cu nestrămutare într'un mister poetic ce nu poate fi definit, care face ca orice poemă să cuprindă *principiul* de poezie, dar nu poezia însăşi. Spre deosebire de clasici sau parnasieni, la care obiectul poetic era bine definit, ceea ce ducea la o poezie descriptivă şi analitică, aceşti poeţi, printre care se situiază şi d-l Constantin Fântâneru, socotesc poezia, aşa cum zicea un exeget al lui Mallarmé, „o materie radiantă de sugestii".

In felul acesta, mulţi poeţi, abandonând concepţia unei poezii *logice*, care cuprindea totul, pentru a înlocui cu o poezie — „materie radiantă de sugestii" — se explică pentruce noua poezie este mai puţin accesibilă, mai ales dacă cititorul nu e dispus să facă efortul strict necesar de a deveni el însuşi pe jumătate creator. Dificultăţilor acestora ale cititorului corespund altele mai mari ale creatorului. Mai întâi, este dificultatea de a transmite indirect cititorului acel sens neformulabil al lui Bremond din fiecare poezie, alegând dintr'un întreg ocean de materiale anumite imagini, anumite simboluri. Ceva mai mult, acest „sens neformulabil" nu este numai în poezie, el trebue să fi fost, în poet, care, aşa cum îl caută cititorul printre versuri, îl caută în univers. Apoi, este dificultatea că poetul nu poate merge pe un drum bătut de alţi poeţi. El nu numai că trebue să dea o valoare naţională nouă fiecărui cuvânt, dar este obligat să realizeze şi asociaţii de cuvinte care să se deosebească de cele din utilajul comun, de aici izvorând aşezarea neobişnuită a cuvintelor, uneori părând fără sens, care dau aspectul atât de ermetic în poezie. In studiul amintit, d. Fântâneru spune de altfel: „Vocabularul poetului care aruncă peste lume o viziune magică, va avea o întindere semnificativă mai largă, va închide sensuri speciale despre concret, despre corespondenţele dintre lumea individualităţiei, supusă aparent morţii, şi cea care depăşeşte, vie şi universală".

Toate aceste consideraţiuni, care par marginale obiectului strict al cronicei noastre, nu constituesc însă decât jaloane pe drumul prin care cineva poate intra în intimitatea poeziei din **Râsul morţilor de aur**. Ea nu e simplă, nu se deschide dela prima lectură. Versului:

Nu te grăbi. Vei citi tot atâtea zile în câte au fost scrise.

poate să i se dea şi o semnificaţie directă. In acest sens. După cum nu există poet adevărat care să meargă pe drumul unui înaintaş, utilizând material deja pus în valoare, tot astfel nu există unul care să scrie pentru cititorul de duzină care doreşte plăcerea pe care o află în satisfacţia imediată, fără trudă, fără **colaborare** cu creatorul cucerită. Trebue să recunoaştem că d. Constantin Fântâneru face parte din această categorie de elită şi va fi o pierdere pentru fiecare părăsire a versurilor d-sale fără a încerca să li despice sensul.

Fără îndoială sensurile unora din poeziile acestui volum au rămas şi pentru mine tainice sau sunt altele decât cele ce ar fi trebuit să le dau. Este foarte probabil că este nevoie de ceva mai multă cultură în direcţia mistică decât am eu pentru a putea valorifica toate simbolurile. Dar aceasta nu are nicio importanţă. Poetul care crede în natura poeziei în care crede d. Fântâneru are o mare siguranţă de sine şi acceptă riscuri. Unei asemenea poezii nu i se pot desluşi toate sensurile în câteva zile; ea este prilej de meditaţie îndelungată pentrucă este bogată în semnificaţii şi abia după lungă vreme când ai ajuns cu adevărat până la toate esenţele ei poţi să-ţi dai seama realmente dacă acolo se află cea mai înaltă formă de poezie sau numai o foarte adâncă gândire mistică şi simbolică.

Ar fi o greşală şi o nedreptate să se compare imediat această poezie cu a d-lui Lucian Blaga. Ca şi a acestuia, poezia d-lui Constantin Fântâneru este ermetică, dar nici d. Blaga nu este un inovator în această direcţie. S'a remarcat utilizarea de către ambii poeţii a formei de plural în loc de singular, la verbe. Aceasta n'are numai înţelesul imediat că poetul depăşeşte mărturisirea egocentrică, dar acela mai larg şi mai adânc pe care îl găsea un cercetător adevăratei poezii de a fi o „metodă de cunoaştere", adăogând că aceasta nu se realizează „que dans la proportion où l'hypothèse d'une identité d'essence entre la consience de l'homme et la Conscience Universelle a reçue un debut de confirmation". Aşa dar, dacă o apropiere se poate face, mai întâi ea nu înseamnă neapărat dependenţă şi, în al doilea rând, este inoperantă dacă nu limităm la constatarea formulei formale şi nu intrăm în intimitatea lăuntrică a acestor poezii. In studiul la care ne-am mai referit, d. Fântâneru respinge procedeul figurilor de stil cu valoare în ele însile. „Matoforismul constitue — scrie d-sa, o lume de vrajă pe care poetul trebue s'o stăpânească. El trebue să supuie metafora „izolată" funcţiei general metafizice a poeziei. In vers nu trebue să se remarce dibăcia barocă a metaforei, ci prezenţa unei esenţe iniţiatice sub simbol. Poezia este un ritual de luare în posesiune iar nu o îndemânare seacă, o cimilitură".

Am utilizat propriile cuvinte ale poetului, pentrucă este drept să i se măsoare darul prin prisma prin care l-a conceput, cu atât mai mult cu cât, dela o vreme, ni se întâmplă atât de rar să întâlnim poeţi cu atât de severă pregătire a instrumentaţiei lor, care să [illegible] cu evlavia cu care oficiază un preot în templu, după un aspru examen de conştiinţă. Se vede din aceste cuvinte că poetul nu acordă metaforei decât un rol funcţional faţă de simbolul general al poeziei şi în măsura în care d. Constantin Fântâneru urmăreşte sugerarea altor simboluri şi atingerea altor mistere, ba chiar cu alt material, nu mai poate fi vorba de apropiere de poezia d-lui ?ucian Blaga într'un sens de dependenţă.

Cartea d-lui Constantin Fânâneru: **Râsul morţilor de aur** este prima operă de înaltă artă produsă de mişcarea legionară. Valoarea ei deosebită în deosebi în aceea că, îndepărtându-se de realitatea imediată, empirică, izbuteşte să o facă transcendentă şi eternă prin sensul adânc ce-l are viziunea şi simbolul prin care comunică lectorilor. D-sa pleacă adesea dela concepţia de viaţă şi moarte legionară pe care, sublimându-le le ridică până la poezie. In legătură cu aceste concepţii legionare, d. Fântâneru a scris acum câtăva vreme un articol din care desprindem: „De fapt, dincolo, nu este moartea, ci o viaţă mai **reală**, a **morţilor**, despre care noi avem **conştiinţă** şi pentru care simţim datori de **onoare**. Iată în „Pentru Legionari" lumina aceasta a morţilor: „Pentrucă atunci când mor, neamul trăeşte întreg din moartea lor şi se onorează din onoarea lor. **EI STRALUCESC IN ISTORIE CA NIŞTE CHIPURI DE AUR**". Iată de unde vine titlul volumului d-lui Fânânearu, căreia nu i se poate zice o „culegere" de versuri, pentrucă are o certă unitate a ei. **Râsul morţilor de aur**, adică bucuria acestor morţi preţioşi din care izvorăsc vieaţă, putere, credinţă şi onoare, care sunt temelia biruinţei. Tot în **Pentru Legionari**, se poate găsi textul în care Corneliu Codreanu vorbeşte de cele două legiuni: Cea care se vede şi cea care nu se vede adică morţii cu imensa lor valoare spirituală, fără de care „legiunae care se vede... nu înseamnă nimic".

Această „legiune care nu se vede" se află sub simbolul admirabil din **Inviere**, unde ca viţa îngropată

In tăcerea neagră se struneşte
Verdea melodie până 'n primăvară.

Când:

Frunţi nevăzute ridică arcuşul
pe verzi alăute.

Tot dela această „legiunea care nu se vede" vine din adâncuri, din pământ:

Cineva pe dedesubt urcă.
Ţărâna înfioasă şi surpă.

cineva care dă **Poruncă**. Tot se simbolizează în **Oasele**.

Din ce vine valoarea neasemănată a acestei „legiuni care nu se vede"? Din faptul de a fi ştiut să dea un sens de jertfă morţii şi din lumea aceasta. Acceptând pe

(Continuare în pag. 10)

Agenda

Apariţia unei noi reviste literare este un fapt vrednic de laudă. A pune un capital într'o asemenea întreprindere neremuneratorie la noi, unde şi săptămânalele mari, cu vechime, apar cu destule dificultăţi materiale, este în acelaş timp un act de curaj. Când însă revista apare numai pentru a satisface orgoliul unui grup cu veleităţi literare, actul acesta gratuit este sortit dela început la faliment. O revistă se poate afirma prin valoarea colaborărilor şi prin posibilitatea unei cât mai largi difuzări. Lipsind aceste două elemente, tipărirea ei este cu totul inutilă. Primim la redacţie întâiul număr din revista „Popasuri", de sub direcţia d-lui George Doncoş revistă care ni se pare a fi lipsită de cele două elemente amintite. Cu o traducere din Dante, cu o scrisoare lipsită de interes a lui Coşbuc, cu două poeme în proză, cu câteva epigrame oneste şi patru cinci poezii mai bune, care ar fi putut fi publicate altundeva nu se poate scoate o revistă. Şi nici cu asemenea concluzii ditirambice.

„Suspendarea existenţială şi proectarea prin transparenţa reflexivă a coeficienţilor ontici pentru a obţine recuperarea stadiilor culturii europene. Aceasta presupune şi postulează cea mai exactă asimilare a izvoarelor de cultură greco latină şi europeană în acelaş timp defrişarea radicală a realităţii româneşti de toate depunerile străine, eliminând ...etc."

• •

D. GENERAL HANSEN publică în numărul pe Ianuarie al revistei „Spirit militar modern" un „Salut camaraderesc" adresat acestei valoroase publicaţii scoase de d. Lt. col. Const Atanasiu. D-sa defineşte admirabil rostul revistei în cuvinte elogioase: „Eu pot numai să felicit Armata Regală Română, că revista „Spirit militar modern" îi oferă un astfel de mijloc auxiliar, care vrea să pună punctul de greutate al activităţii sale didactice şi educative pe domeniul intelectual şi sufletesc. Fireşte, nici ea nu poate să ofere „reţeta" victoriei, de atâtea ori căutată şi niciodată găsită, dar ea poate colabora, pe cât este posibil, la unitatea ţinutei morale".

Din numărul revistei „Spirit militar modern", desprindem următoarele articole: General I. Iacobici: „Colaborarea militară", *Prof. Mihail Manoilescu:* „Intre incapacitatea politicei şi drama armatei", *General Al. Anastasiu:* „Armata în regimul legionar", *Lt. col. C. Atanasiu:* „Soldatul politic", *Dr. N. Smochină:* „Românii de peste Nistru". Actualităţi — Recenzii.

• •

Integrarea României în cadrul statelor totalitare, prin Mişcarea Legionară, a adus revoluţie nu numai în formele statului civil ci şi în cadrul atât de rigid prin formalismul excesiv al milităriei. In ultimul număr al Revistei *„Spirit militar modern"*, d. Lt. col. C. Atanasiu publică una din cele mai interesante studii militare ce s'au scris în ultima vreme la noi, şi anume despre: *Soldatul politic.* Problema pe care o pune d. Lt. col. Atanasiu este dacă militarii trebue sau nu să participe la forma politică a Statului, în sensul dacă militarii pot „să facă politică", aşa cum se spunea sub regimul de nenorocită creaţie democratică.

Cu o bogată documentare, d. Lt. col. Atanasiu analizează raportul dintre politic şi militar, politica externă şi armata, antagonismul care există între politic şi militar, ajungând la concluzia că militarul trebue scos din cadrul pasiv de până acum şi integrat perfect în noua ordine socială. De ce aceasta? Pentru că s'a dovedit cu prisosinţă că acolo unde este o perfectă unitate de vedere între politica externă, cea care prepară marile acţiuni, şi puterea militară, aceea care materializează hotărîrile politicii externe — s'a ajuns la un strălucit rezultat şi politic şi militar. Este cazul Germaniei lui Adolf Hitler. Conducător al armatei în timp de război şi diriguitor al politicii externe, Führerul a reuşit să facă din armata sa glorioasă, exponentul politicii sale, acolo unde diplomaţia s'a dovedit opacă în înţelegerea lucrurilor.

Un proces asemănător însă imperfect s'a produs şi în armata sovietică. Aci însă faza de tranziţie dela o concepţie la alta este greu de realizat, deoarece soldatul sovietic a fost educat într'un spirit antirăzboinic, adică diametral opus educaţiei naţional-socialiste.

O misiune deosebită pentru noi va avea soldatul legionar. Pentru realizarea acestei misiuni va trebui ca întreaga instituţie a armatei să fie încadrată în forma statului legionar. Căci, numai acolo soldatul poate deveni exponent al politicii statale, unde regimul are stabilitate şi permanenţă pentru veacuri. Cum este regimul legionar.

Arătând cu multă competenţă că acolo unde soldatul nu a avut niciun ideal, cazul Franţei otrăvite de ideea frontului popular blumist, totul s'a năruit, d. lt. col. Atanasiu dovedeşte cu prisosinţă că statul totalitar trebue să integreze perfect şi instituţia militară în sânul lui, căci numai astfel se realizează o politică unitară şi o materializare a ei, pe câmpul de luptă. Soldatul legionar trebue să înţeleagă că el face legătura între trecutul glorios şi viitorul plin de nădejde pe care îl crelază. In el tradiţia pământului şi a străbunilor coborîţi în acest pământ, trebue să formeze busola de orientare. Numai astfel statul naţional-legionar se va putea impune ca forţă în faţa puterilor adverse.

Din aberaţiile istorice

Alianţa franco-rusă

de HEINRICH BLOCK

In relaţiunile dintre Rusia şi Franţa există momente care nici odată n'au fost pe de-a'ntregul pricepute de cele două popoare. E greu de 'nţeles că s'a putut vorbi de o „antantă cordială" între două popoare care totdeauna au fost şi au rămas străine unul faţă de altul. Uneori această prietenie a luat forme foarte ciudate şi totdeauna a fost periculoasă pentru Europa, fiindcă o alianţă politică fără folos reprezintă o ameninţare pentru echilibrul internaţional şi prin aceasta, pentru pace. Am putea găsi o singură trăsătură între ambele popoare: neînţelegerea menirii lor în Europa.

• •

Franţa a fost ultimul dintre statele europene care au stabilit relaţii cu Rusia perioadei moscovite. Această rezervă se întemeia întrucâtva pe reciprocitate. Faţă de Franţa, şi Rusia a rămas multă vreme în rezervă. Ea nu voia să intre în legături cu o ţară care se găsea în războaie neîntrerupte. Dar chiar în acea vreme erau totuşi francezi cari cutezau să ia drumul Rusiei. Erau ori aventurieri deştepţi, ori războinici de predilecţie, ori negustori, ca acel Jean Sauvage din Dieppe, care a publicat în 1586 o „Dare de seamă asupra călătoriei în Rusia". Din acelaş an datează şi un hrisov, care poate fi socotit ca începutul relaţiilor politice dintre Rusia şi Franţa. Era un mesagiu al ţarului Feodor Ivanovici (1584-1598) către Henric al III-lea, căruia îi anunţase urcarea sa pe tron. Această scrisoare a fost descoperită de diplomatul rus prinţul Bariatinsky în arhivele franceze. Henric al III-lea îi răspunsese prompt, dar scrisoarea sa către ţar nu s'a mai găsit. Se ştie însă că a fost adusă la Moscova de un sol special, Francois de Karl, care deci trebuie considerat ca primul ambasador francez în Rusia. In anul următor, sub imboldul cumnatului ţarului, Boris Podunov, luminatul conducător al statului şi partizanul apropierii Rusiei de Europa, a fost semnată o convenţie comercială care asigura francezilor Renelle şi de La Bistrat liberul comerţ în şapte oraşe ruseşti, cu scutire de jumătate de vamă.

Când, după căderea ţarului Vasilii Şuisky (1610), a venit perioada turbure, aproape toţi francezii fugiseră din Rusia şi tocmai în 1615, primul ţar al dinastiei Romanov, Mihail, a căutat să restabilească relaţiile cu Franţa. El trimise la Paris o solie, sub conducerea boierului Kondyrev, care trebuia să absolve nu numai chestiunile economice, ci avea şi o misiune politică şi anume să ceară ajutorul lui Ludovic al XIII-lea împotriva Poloniei şi a Suediei. Regele Franţei răspunse printr'o scrisoare foarte curtenitoare, care însemna totuşi un refuz al pactului militar cu Rusia.

Din acest moment datează linia moartă a relaţiilor rusofranceze, care s'a menţinut aproape 150 de ani, în favoarea englezilor, cari în acest răstimp au cucerit multe poziţii economice în Rusia.

Primul ţar rus care a vizitat Franţa a fost Petru I, în 1699. El fu primit cu pompă şi l-a ţinut pe genunchi pe regele de mai târziu, Ludovic al XV-lea. Insă Franţa nu i-a plăcut lui Petru, dornic de învăţătură şi el decise să se sprijine pe exemplele engleze, germane, olandeze şi suedeze, iar nicidecum pe cele franceze.

• •

Relaţiunile diplomatice dintre Rusia şi Franţa s'au stabilit pe urmă, dar nu au fost niciodată cordiale, nici chiar în timpul războiului de 7 ani, când aceste ţări erau aliate. Ecaterina II-a avea în mod aparent multă consideraţie pentru Franţa. Ea întreţinea corespondenţă cu enciclopediştii şi liber-cugetătorii francezi, însă în sistemul ei de a guverna Rusia nu există nici o indicaţie cum că ea era câtuşi de puţin pătrunsă de ideile corespondenţilor ei, predecesorii democratismului contemporan.

Revoluţia franceză a săpat un nou abis între Rusia şi Franţa. Sub Paul I, urmaşul Ecaterinei, Rusia a încercat pentru prima dată să joace rolul de jandarm al Europei. Marşul lui Suvarov peste Alpi îl privea pe primul Consul Napoleon, pe care Paul îl socotea ca exprimarea expansiunii revoluţiei franceze. Cel mai mare geniu militar al Franţei şi cel mai mare comandant militar al Rusiei nu s'au întâlnit însă.

Putem spune că pe-atunci se observa în Rusia o teamă mistică faţă de dinamica revoluţionară a Franţei. Dar şi francezii biruitori şi însuşi Napoleon, priveau cu o teamă ascunsă uriaşul rus, simţind că fără doborîrea lui, isbânda revoluţiei nu poate fi deplină. Din această controversă s'a născut ciocnirea cea mare dintre Rusia şi Franţa, fatală celei din urmă. Napoleon urmărea împărţirea Rusiei, el vroia să-i smulgă Polonia şi Ukraina. Această campanie ne arată că Franţa cunoştea Rusia foarte puţin, ca dealtfel şi 'n timpurile ce au urmat.

In 1802, trimisul francez la Constantinopol Hadin, într'un memoriu întocmit pentru Primul Consul, scria despre fondarea factoriilor franceze în Rusia de sud, despre invadarea Odessei şi a Nikolaievului şi despre o iminentă răscoală a ukrainenilor împotriva Moscovei, în momentul când primii soldaţi francezi sau turci vor apare pe teritoriul rus. Primul Consul a fost viu impresionat de acest memoriu şi el ceru dela agentul său militar din Petersburg, Bourgoyn, o descriere complectă a situaţiei dn Ukraina. Bourgoyn şi-a îndeplinit această sarcină, comiţând însă o confuzie fatală: el i-a confundat pe cazacii dela Nipru, de origină ukraineană, desfiinţaţi încă de Ecaterina II-a, cu cazacii dela Don şi Kuban, de origină rusă şi cei mai aprigi monarhişti şi susţinători ai Rusiei. O altă greşală a fost comisă mai târziu de strategii lui Napoleon: în loc de a porni spre Ukraina, care după părerea lui Napoleon era coaptă pentru răscoală şi prin care trecea drumul spre Kaukaz şi Indii, visate de Napoleon, ei au ales drumul anevoios spre Moscova.

Se cunoaşte sfârşitul acestei jalnice epopei. Infrânt, pierzându-şi armata, hărţuit de cazacii pe cari a vrut să-i răscoale, Napoleon şi-a pierdut şi toată gloria militară şi tronul, tocmai graţie Rusiei.

Se cunosc încercările de tratative directe între Napoleon şi ţarul rus, înainte de campania din 1812. Insă discuţia lor dela Tilsit (1807) a fost jocul a două vulpi, care căutau să se păcălească reciproc. „Pacea dela Tilsit" a fost de fapt numai un armistiţiu între Franţa şi Rusia. Diplomaţii francezi se gândeau mai departe la planurile lor ca „Rusia să fie alungată înapoi în pustietatea sa", cum s'a exprimat Leclerque, expertul de pe atunci, pentru treburile ukrainene la Serviciul Extern francez.

• •

După căderea lui Napoleon, frica mistică de Rusia s'a adâncit în Franţa. Misteriosul rus l-a învins pe invincibilul Napoleon şi a cutezat să-i dea Europei o nouă orânduire. Această teamă se manifestă în mai multe cărţi şi articole despre Rusia. In orice caz, după această catastrofă, francezii se sileau să cunoască Rusia mai deaproape. Nu vom pomeni nimic despre Alexandre Dumas, care s'a mărginit să povestească despre Rusia lucruri anecdotice şi nici despre Honoré de Balzac, care a vizitat şi el Rusia, dar era prea ocupat de romanul său cu moşiera ukraineană Eva Hanska şi n'a scris despre Rusia nimic valoros din punct de vedere literar şi cultural. Mult mai serioasă e cartea dramaturgului Fournier despre Rusia. El scria că toate privirile sunt îndreptate spre Rusia, nu însă din cauza admiraţiei, ci a neliniştei. Cartea lui Fournier poate fi rezumată în următorul citat: „Ce reputaţie ciudată: o priveşti ca pe un talaz barbar, care deabia a spart digul civilizaţiei". (Acest dig ar fi Polonia, sdrobită de Ruşi după răscoala nereuşită din 1831).

In termeni şi mai respingători, despre Rusia tratează cartea lui Lacroix „Les mysters de la Russie", apărută la 1845. Presa franceză depe-atunci ducea o campanie aprigă împotriva Rusiei, susţinând că aceasta vrea să cucerească Constantinopolul, pentru a invada ulterior Europa, spre a o întoarce la starea de barbarism. In 1853, un ziarist de bază, Phelin, scria despre imediata ameninţare din partea Rusiei şi cerea trimiterea unei escadre franceze în Marea Neagră, apariţia căreia ar provoca despărţirea de Rusia a Crimeei, a Kaukazului şi a Poloniei.

In 1854 francezii au apăcut într'adevăr în Marea Neagră, împreună cu englezii, turcii şi italienii. Armatei aliate i-au trebuit 11 luni pentru a cuceri Sevastopolul. Crimeea, Kaukazul şi Polonia nu s'au deslipit de Rusia, care a pierdut numai partea sud-vestică a Basarabiei, ceeace trebuia să însemne îndepărtarea Rusiei dela gurile Dunării şi tăierea drumului pe uscat spre Constantinopol.

Războiul din Crimeea a întărit şi mai mult teama francezilor şi ura lor faţă de Rusia. Mai sus pomenitul Fournier scria că Rusia reprezintă un pericol militar extraordinar, care ar putea fi stăvilit prin cearea unui front comun al Europei împotriva Rusiei. Citim: „O luptă onestă cu un adversar ca Rusia, care a invadat oraşele noastre cu spioni, care a anihilat civilizaţia în Polonia, care răspunde cu gloanţe la jurămintele depuse, care nu-şi ascunde ura faţă de libertatea popoarelor şi scârba faţă de orice ordine legală, — o luptă onestă cu un astfel de adversar, ar fi o generozitate inutilă şi nelalocul ei. Cel mai simplu procedeu e să baţi, cu ambii pumni şi cu toate mijloacele".

E drept că s'au găsit şi autori francezi cari erau de altă părere despre Rusia. Unul dintre aceştia, scria în 1852: „Rusia este predestinată să joace în Asia rolul lui Alexandru cel Mare, nu în sensul arderii Persipolinului, ci prin introducerea artei tiparului". Intr'o carte anonimă, „France et Russie", apărută în 1846, se subliniază meritul Rusiei, care a reuşit să strângă sub un sceptru 50 de popoare, în loc de a le da posibilitatea de a se certa reciproc.

In genere însă, aceste dispoziţii de ură şi de recunoaştere a Rusiei, au stăruit aproape până la sfârşitul secolului trecut. Cam pe neaşteptate, lucrurile s'au inversat însă, şi de data aceasta, din iniţiativa rusă. In 1891 a expirat convenţia de garanţie dintre Rusia şi Germania şi n'a fost reînoită. Pe de altă parte a fost lărgită alianţa dintre Germania, Austro-Ungaria şi Italia şi s'a încercat să a câştige pentru această alianţă şi Anglia. Cele două mari puteri, Franţa şi Rusia, au rămas în afara acestor procedee politice şi aşa s'a născut ideia apropierii lor.

In 1891 Alexandru al III-lea a conferit prezidentului Carnot marele ordin al lui Andrei întâiul Chemat. In Petersburg însă nu voiau să acorde prea multă atenţie „acestor republicani" şi aşteptau o ocazie potrivită. Ocazia aceasta s'a ivit atunci când moştenitorul tronului rus, Nicolae, a sosit la Şaigon, capitala Cochinchinei franceze. Prezidentul Carnot a fost decorat pentru primirea strălucită a prinţului rus.

Acordarea acestui ordin a produs în toată Europa o impresie formidabilă. Senzaţia a fost şi mai mare, când în vara aceluiaş an escadra franceză a venit în vizită la Kronstadt.

E lucru firesc că ţarul nu purta nici un fel de consideraţie pentru republică şi totuşi el a găsit de cuviinţă să se aliese cu Franţa republicană, în loc de a căuta o apropiere cu Germania monarhistă. Lui Alexandru nu-i plăcea tânărul kaiser Wilhelm şi această antipatie personală a fost hotărîtoare pentru politica externă a Rusiei. Guvernul sovietic a publicat interesantele memorii ale contelui Lamsdorf, pe atunci primul sfetnic al ministrului de externe rus N. K. Girs. Lamsdorf scria că ţarul se supăra foarte mult pe Bismarck, pentru poziţia lui îngăduitoare faţă de social-democraţi.

El mărturiseşte că ţarul era obsedat de o ideie fixă: el ...

(Continuare în pag. 10-a)

Opiniuni engleze mai vechi

despre pericolul pe care îl reprezintă Germania faţă de politica engleză de dominaţie

„Un articol care a devenit istoric"

Cunoscutul scriitor german Hans Grimm, autorul romanului de mare renume „Volk ohne Raum", se ocupă în caietul pe luna Noembrie al publicaţiei „Das Innere Reich" de un articol apărut la sfârşitul veacului trecut într'un cunoscut săptămânal englez. E vorba de „Saturday Review", editată de Frank Harnis, biograful lui Oscar Wilde. Sub titlul de „Consideraţiuni biologice asupra politicei noastre externe, de un biolog", revista amintită a publicat în 1896 un articol nesemnat, care a pus în circulaţie ideia că Germania trebuie distrusă, pentru ca Anglia să poată trăi. De atunci, scria Hans Grimm, erezia aceasta s'a întins an cu an, pătrunzând în conştiinţa tuturor englezilor. Din Aprilie 1939, această ideie care în ultima vreme se mai atenuase, a revenit în mintea englezilor cu mai multă tărie. Incercările Germaniei de a convinge Anglia că o convieţuire paşnică ar fi totuş posibilă s'au lovit însă necontenit de rezistenţa englezilor.

Autorul articolului din „Saturday Review" a trimis în Mai 1939 o scrisoare ziarului „Times" dându-şi numele: Sir P. Chalmers Mitchell.

Hans Grimm dă în traducere întregul articol al lui Chalmers Mitchell. Mitchell susţine că politica externă ţinteşte la lupta pentru păstrarea existenţei poporului respectiv. Războiul este aspectul categoric al luptei pentru existenţă. El izbucneşte atunci când două popoare învecinate în continuă creştere nu mai au locul necesar expansiunii. „Timpul unor asemenea războaie se apropie cu o iuţeală uriaşe, timp în care pacea nu va mai fi la loc de cinste şi în care spectrul războiului nu va mai putea fi oprit din drum prin neputincioase tratate. Rasele slabe vor fi doborîte una după alta şi cele puternice se vor înarma una contra celeilalte. Anglia este cea mai puternică dintre ele, cea mai mare, în ceeace priveşte întinderea geografică, cea mai mare ca forţă de expansiune, cea mai mare ca mândrie de rasă. Anglia a evitat timp de veacuri ultimul şi cel mai primejdios război. Acum însă, când între pământul este ocupat şi când expansiunea continuă totuş, Anglia va trebui să se lupte pe viaţă şi pe moarte cu un adversar după altul. Cu cine va începe? Care va fi al doilea? Dar al treilea". Sir Mitchell demonstrează apoi că Germania este cel dintâi mare adversar al Angliei: „Dintre popoarele europene, englezii şi germanii seamănă mai mult ca oricare între ei. Fiindcă se apropie în gândirea religioasă şi ştiinţifică, în afect şi talent, ei sunt cei mai fireşti adversari"... Dacă ar pieri englezii, germanii i-ar putea înlocui cu cea mai mare uşurinţă în orice ramură de activitate. Iată două naţiuni în continuă creştere, care se vor lupta pentru dominaţia pământului. „Pregătiţi-vă de luptă cu Germania", încheea Mitchell.

La 1897 a apărut în aceeaş revistă un alt articol cu concluzii asemănătoare. Sir Mitchell declară că nu-i aparţine, ceeace înseamnă că părerile lui erau împărtăşite şi de alţi englezi contemporani, stăpâniţi de aceiaşi ură împotriva Germaniei.

Erezia a crescut şi a fost folosită adesea de oameni de alt neam decât cel englez şi pentru scopuri străine Angliei.

Cronica militară

Fără să aibă aparența că o face, marele comandament german se pare, că pregătește o mare operațiune de ansamblu a tuturor puterilor militare ale Axei angajate în războiu. Desigur ne bazăm, pentru a trage această concluzie pe simple indicii. Dar indiciile sunt vrednice de luat în seamă, fiindcă ele nasc într'un loc unde nimic nu e lăsat la voia întâmplării. Mai întâi sunt declarațiunile de Anul Nou ale Fuehrerului Adolf Hitler, cari precizează anul 1941 ca unul din etapele hotărîtoare ale acestui războiu. Apoi ordinele de zi ale înalților comandanți ai armatei de uscat, ai marinei și aviației sunt categorice în a indica drept obiectiv imediat și direct al operațiunilor de războiu în curs, lichidarea forței militare a Marei Britanii. E, în cele din urmă, un fapt deosebit de semnificativ trimiterea aviației germane să colaboreze în Mediterana cu aviația și marina italiană contra unităților engleze cari operează în această regiune.

Fără îndoială, că în Anglia s'a uitat că solidaritatea ce leagă Germania de Italia în lupta actuală nu se bazează numai pe convingerea că trebue înlăturată influența britanică în spațiul vital al fiecăreia din ele.

Dimpotrivă, cele două puteri ale Axei, sunt hotărîte să considere drept câmp de luptă orice regiune în care Anglia se prezintă ca forță militară. Tot așa de puțin, cât trebue să conteze Anglia pe o absență a submarinelor italiene în Atlantic sau a avioanelor italiene deasupra Insulelor Britanice, tot pe atât nu trebuia Anglia să spere că aviația germană va neglija la nesfârșit punctele de atac britanice din spațiul mediteranian. Anglia este pentru puterile Axei, pentru fiecare în parte și pentru ele împreună, pretutindeni dușmanul ori unde ar da lupte.

La rândul ei Anglia, după cum se știe, nu se dă defel în lături atunci când este vorba să primească ajutor, ori de unde ar veni el. Din contră, stăruința sa în această privință a început să fie simțită pretutindeni ca enervantă și suspectă și ea nu este depășită în această privință decât de întâmplătoare ajutoare pe care le dă ea, ajutoare care după cum se știe au un efect mortal.

Tot așa cum armata italiană salută în sosirea forțelor aeriene ale aliaților germani, contribuția unor camarazi, tot așa aceștia așteaptă doar clipa care le va da posibilitatea ca alături de aviatorii italieni, să facă pe inamic să simtă, impetuozitatea atacurilor și în această regiune. Căci Axa nu este numai un instrument de politică în comun ci și de luptă în comun. Și cu cât va trece timpul, cu atât va simți Anglia mai puternic realitatea acestei afirmații.

Înfățișarea războiului tinde să ia forme noui. Este evident că prin toate mijloacele, Anglia face sforțări uriașe să câștige timp. Se pare că asta este soluția ce s'a dictat recent de la Washington, de unde nu se poate da ajutor efectiv Angliei și unde se speră, că după realizarea unui mare program de înarmări datele problemei ar putea să fie modificate în avantajul democrației. Puterile Axei au deci interes să zădărnicească aceste calcule și să lovească în comun, cât timp inamicul se mărturisește incapabil să reziste. Așa trebuie înțeleasă prezența aviației germane în Mediterana.

RĂZBO[illegible] PACE?

Activitatea industrială [illegible]iei în timp de război

In urma declarării războiului, producția industriei italiene s'a încadrat repede nouilor și marilor necesități ale națiunii. Sporirea activității industriale înregistrată de atunci este cea mai elocventă dovadă a structurei solide pe cari o au diversele organe ale vieții sale economice. Intr'adevăr, cu prilejul războiului actual nu s'a verificat, ca în 1915 nici acea precipitată transformare a întreprinderilor industriale și nici vreo improvizație dăunătoare statului. Organizația corporativă avusese grijă să îndrumeze cu câțiva ani înainte toate elementele din complexul ei industrial spre acea încercare care cere maximul de efort și o disciplină desăvârșită: spre războ. Planurile de lucru au fost bine și metodic îngrijite pentru fiecare sector în parte, procedându-se din timp la o dezvoltare gradată a întreprinderilor pentru a putea face față cererilor tot mai mari ale furniturilor de războ. In felul acesta a putut fi pregătită din timp o mobilizare industrială care a permis Italiei, la declararea războiului, să găsească toate forțele de muncă complect puse la punct spre a îndeplini cu succes marea lor sarcină. Astăzi putem să constatăm că industriile metalurgice prezintă cel mai ridicat nivel de activitate mai cu seamă în domeniul potențialului de războ unde sporul de producție a fost atins numai m[illegible] întreprinderilor pregătite [illegible] și cari, la timpul oportun, [illegible] tut menține o desăvârșită [illegible] pentru a garanta deoparte [illegible] nuitatea livrărilor, iar de alta [illegible] fecta calitate a produselor. [illegible] bue însă să uităm faptul că celelalte ramuri de produc[illegible] ar putea să pară lovite de [illegible] șorare a consumului, se [illegible] trează deopotrivă o activita[illegible] sebită. Și asta numai dator[illegible] tului că guvernul italian [illegible] grijă să mențină vii diferit[illegible] me de activitate civilă și [illegible] mita restricțiunile impuse [illegible] tingențele actuale la cele s[illegible] cesare.

Dacă examinăm, de pild[illegible] vitatea industriei textile, [illegible] că în timp ce în războiu[illegible] dent ea a fost atinsă în [illegible] reros de lipsa materiilor p[illegible] de resimțita sistare a con[illegible] din partea populației civ[illegible] data asta ea a știut să se [illegible] meze deplin principiilor [illegible] chiei: încurajarea dată p[illegible] valoare a firelor autarchic[illegible] ficiale), nu a adus nicio [illegible] furniturilor necesare [illegible] cari, la rândul lor, fiind [illegible] condiția de a păstra prețu[illegible] alterate, au înregistrat n[illegible] șoare, scăderi în consum[illegible] scăderi recompensate însă [illegible] sosință de cererile mărit[illegible] matei. Astfel, producția [illegible] care în 1938 a atins 126 [illegible]e kgr. s'a urcat în 1938 [illegible]lioane kgr. urmând ca [illegible] atingă cifra de 150-160 [illegible]e kgr. Sporul de pro[illegible] domeniul firelor natu[illegible] mai puțin însemnat.

[illegible]ne aproape la acelaș [illegible]ru bumbac (cca. 10 mi[illegible]) pentru cânepă (10 mi[illegible]), pentru in (4 milioane [illegible]ru mătase (3 milioane [illegible]

[illegible] majorare a producției [illegible]e în mai toate celelalte [illegible] activitate și se poate a[illegible] drept cuvânt, că Italia, [illegible] prietena sa Germania, [illegible] puterea sa de muncă, să [illegible]că economia care a în[illegible] acuma să se contu[illegible]opa, fără ca asupra ei [illegible] vreo presiune capitalul [illegible] Acum încep să se pre[illegible] consecințele contrastului [illegible]cepția președintelui [illegible] acea a țărilor totali[illegible]ție aplicată în 1933 [illegible] face față crizelor econo[illegible]ilor respective. In timp [illegible] impunând plata în aur, [illegible]ință eliminând concu[illegible]alte state, a izbutit să [illegible] producția, Italia și Ger[illegible]ând sistemul schimbu[illegible] compensație, au mărit [illegible]imburilor, au făcut să [illegible]jul și au reînviorat [illegible] de cumpărare. De altă parte trebue să relevăm și importanța pe care o va avea pentru Europa viitoarea desvoltare a posibilităților oferite de Bazinul mediteranean, unde trăesc peste 200 de milioane de locuitori și pe care energia creatoare a poporului italian i-a descătușat de stagnarea productivă și economică în care îi ținuse atâta timp Marea Britanie

Trebue să mai adăugăm, în fine, că întrucât privește producția de grâne, revoluția fascistă a creat cele mai prielnice condițiuni sociale, economice și sufletești de dezvoltare a muncii pământului, adaptând-o technicei noui, punând în valoare noui tipuri de semințe și înlesnind agricultorului procurarea îngrășămintelor chimice.

In felul acesta producția de grâne a Italiei a fost sporită în ultimul timp în mod simțitor. Astfel, în ultimii trei ani, ea a atins o medie de 80,7 milioane de chintale cari, pe lângă îndestularea întregului consum al populației italiene a permis și constituirea unor importante rezerve. Numai prin Bătălia grâului, așa cum dealtfel a relevat de curând și ministrul Agriculturii, a fost posibil că, cu tot mersul nu prea fericit al campaniei din acest an, să se obțină o producție de 73 milioane de chintale cari garantează împreună cu mersul satisfăcător al celorlalte culturi de cereale, aprovizionarea alimentară a poporului italian.

Prof. Vincenzo Riva

Cronica externă

Discursul d-lui Roosevelt, așteptat cu mare curiozitate și cu interes, în anume cercuri, a fost o desiluziune pentru toată lumea. Cei ce credeau că președintele Statelor Unite va defini o nouă atitudine a Americei în actuala conjunctură internațională, au constatat că nimic nu e nou la Casa Albă și mai ales că totul rămâne nedefinit. Ceilalți, au de data aceasta pentru ce se socoti desiluzionați. D. Roosevelt s'a mărginit să proclame pentru America aceeaș primejdie imaginară și să declare, că Statele Unite vor continua să ajute Anglia, Grecia și China cu materiale de războiu, fără a consimți să intre efectiv în războiu contra puterilor pactului tripartit Berlin-Roma-Tokio. Ori ce înseamnă acest pretins ajutor american? El întreține starea de războiu de atâția ani în extremul orient; el întreține nebunia belicistă de la Londra și datorită lui Grecia merge la pieire. E deci o intervenție în cele mai categorice forme beliciste, care pune în gravă contradicție pretenția d-lui Roosevelt, că America servește pacea. Căci pace intervențiile americane n'au adus nicăieri. Americanii au conștiința acestei perfide acțiuni, care se duce din cercurile conducătoare fără consimțământul lor. In ultima ședință a vechei camere a Statelor Unite, d. Cox a spus, că discursul d-lui Roosevelt este egal cu o declarație de războiu și că ajutoarele pentru întreținerea focarelor de luptă antrenează inevitabil America în războiu.

Asta lămurește oarecum situația.

Pe de altă parte puterile acordului tripartit Berlin-Roma-Tokio își dau seama de manevră și iau măsuri. In apelul pe care Fuehrerul Adolf Hitler l-a adresat de 1 Ianuarie membrilor partidului național-socialist german, se spune:

„Germania național-socialistă, Italia fascistă și aliata noastră Japonia știu, că în acest războí nu se dă lupta pentru un anumit regim, sau pentru vreo organizație oarecare internațională a viitorului, ci exclusiv numai pentru a se decide dacă acest pământ trebue să fie numai pentru unii și nu și pentru ceilalți. Un om politic american a lansat ideea iscusită că, în definitiv, ne găsim în prezent în fața încercării nevoiașilor de a pune mâna pe ceva. Nouă, nu poate decât să ne convie acest fel de prezentare. In timp ce lumea cealaltă se pregătește să ia nevoiașilor și puținul ce le-a mai rămas, — așa cum era cazul înainte ca noi să fi luat conducerea,— noi ne prezentăm în fața acestei lumi de bogătași cu hotărîrea de a obține acestor nevoiași, prin luptă drepturile umane generale la cari au dreptul, și să le asigurăm această participare la viață pe care o pot pretinde pe baza acestor drepturi".

„Această luptă nu constitue un atac împotriva drepturilor celorlalte popoare, ci numai împotriva pretențiilor și lăcomiei nesățioase a unei pături subțiri de capitaliști aflați la conducere, cari nu vor să vadă că a trecut timpul când aurul avea conducerea lumii, și că din contră începe un viitor în cari popoarele, adică oamenii, vor constitui forța determinată a națiunilor".

Desigur în materie politică nu contează decât faptele. Ori faptele sunt până acuma, în ordinea programelor de idei formulate, de partea puterilor Axei, care au avut totdeauna inițiativa și cari, fără îndoială, vor continua să o aibă.

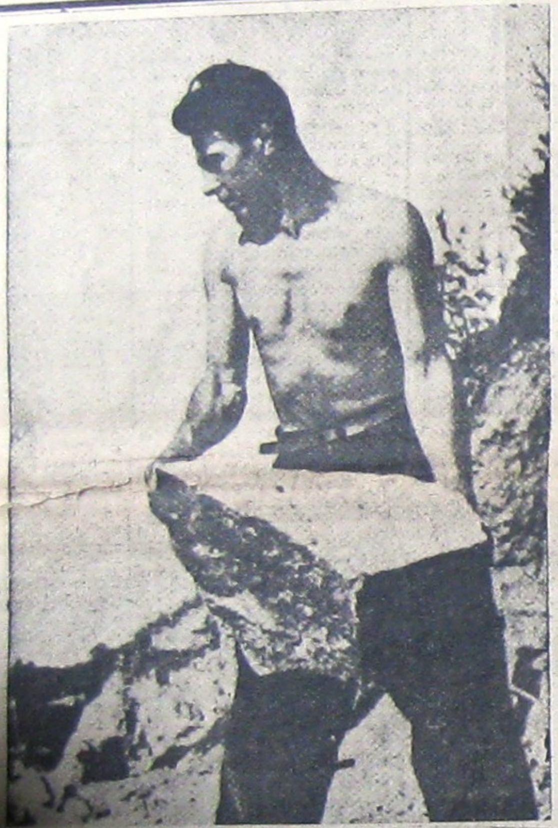

Sus: Slovacia național-socialistă la lucru

Sus: Emirul Transjordaniei, Abdullah

Zarah Leander cântând pentru soldați pe front, în timpul unui turneu a numeroși artiști și artiste

Marele Reich german și-a luat sarcina să repatrieze pe toți germanii din afara graniței. Aceștia vor reintra astfel în comunitatea națională, din care, din pricina vitregiei vremurilor, au trebuit să plece în epoci diferite. Repatrierea este admirabil organizată. Până acum au fost repatriați 90.000 de locuitori din Basarabia și 45.000 din Bucovina. In fotografiile noastre figuri pitorești de germani din Basarabia.

Z * A * Z * U

„Lasă Zazule, nu fi trist! Ai să ajungi și tu „om mare"; numele tău tipărit cu litere de-o șchioapă — se va odihni pe afișe bătătoare la ochi, iar lumea va vorbi și va 'ntreba de tine pretutindeni!...

De câte ori nu auzise îmbărbătarea aceasta! De câte ori nu și-o spusese singur pentrucă azi după trecerea celor douăzeci de ani de viață trudnică, să-și dea seama fără nicio putință de revenire, că sufletul purtase în leagănul lui, un pui de minciună vicleană. El, „actorul" Zazu, se retrage! Cortina căzuse să ascundă grimasa lui, pentru ultima oară. Nimeni nu știa, nimănui nu spusese ce gânduri îl frământau. Aveau să afle ei, mâine dimineață la ora de repetiție; și lumea, „publicul" oare cum va primi lipsa lui?... Deobiceiu se vorbește de cei care vin, nu de cei care pleacă. Anonimatul care-l obsedase, trebuia să se desăvârșească prin deplina lui uitare. Dece ar mai fi purtat cu el minciuna — iluzia — cu care rătăcise mână în mână toată viața? S'ar putea oare numi „teatru" locul pe care-l părăsește?; trupa aceia de revistă, — cu câteva cuplete și-o scenetă jucată cu un petec de decor, între două filme; putea să îndrăsnească vreo apropiere de teatru? Și totuși el, timp de douăzeci de ani, ce oare altceva făcuse?...

Noaptea e plăcută, liniștită și nepăsătoare par'că de toată bogăția veștejirilor toamnei.

Undeva ascunsă pe după câteva case noui, luna plină pe care o văzure în ajun, risipește pe năframa cerului ,toată lumina împrumutată dela soare și îmblânzită de tăria întunericului.

— „Zazule! Așteaptă-mă, merg și eu cu tine! Il strigase cineva din urmă. La ce bun? Drumurile lor se despart, el a și pornit și pentru nimic în lume nu s'ar mai întoarce!

S'a despărțit de el, și nu numai de el — chiar de el însuși, de ființa pe care o înțelege azi și care nu-i mai este dragă în niciun fel. Atât de mare este această renunțare, atât de plină de hotărîre, încât Zazu se-oprește din când în când să se oglindească în geamul vitrinelor. Peste tot acelaș trup, aceiași înfățișare; se arată, dar unde o fi oare oglinda în care „sufletul" să-și afle măcar o clipă ivirea? Prețuirea judecății la o vârstă târzie, în pragul unei ierni de care nimeni nu știe cât va fi de viforoasă, deschide în inima lui Zazu o rană, nu atât dureroasă cât mai mult adâncă și făr nădejde de vindecare! Undeva lângă el, a început să cânte veșnicul acordeon — instrumentul favorit al cartierului; și dece oare tocmai cu o romanță, a trebuit să înceapă? Aceiași romanță cu care s'a îmbătat în ultima vreme? Hotărît pășește înăuntru și se îndreaptă spre masa din colț pe care niciodată nu a găsit-o ocupată...

Masa aceasta, are povestea ei, acolo — într'o noapte, de mult...

Câțiva se uită binevoitori la el, și-l salută zâmbindu-i. I se pare chiar că aude șoptindu-i-se: „lasă Zazule, nu fi trist...! Zâmbește și el, răspunde în dreapta și'n stânga — s'așează și cu un oftat prelung își dă pălăria pe ceafă, face semn să i se aducă de băut — apoi cu fruntea sprijinită în palme, ascultă romanța care nu se mai sfârșește. Ar da mult, mult de tot... nici el nu mai știe cât ar da să-l cânte mereu acelaș cântec până când el, ar spune „destul"! Cu toate că află atâta frumusețe, cântecul acesta e însăși viața lui. Fiecare sunet e o minciună a nădejdii spre mai bine, e veșnica dorință și veșnica înfrângere nemărturisită îndeajuns.

Intr'o noapte de mult... la aceiași masă în aceeiași cârciumă murdară, venise să se așeze lângă el un actor mare, actor adevărat și pe drept cuvânt răsfățat de „mulțimea înțelegătoare". Atâta bucurie par'că niciodată nu încercase Zazu. Ingăimase câteva cuvinte — fără înțeles la care celălalt răspunsese cu strângerea de mână plină de vânt, apoi, s'au pus să bea...

— „Eu Zazule, port în mine o flacără sfântă, o flacără ce mă mistue fără 'ncetare! D'aia beau Zazule, beau până s-o stinge — toată — să nu mai rămâie nici cea mai slabă licărire, atunci nici eu n'am să mai beau. Ghici dece? Și actorul cel mare privea cu sete, privea pentru clipa când flacăra avea să-și pâlpâie lumina mică și nestrălucitoare, așa cum la 'nceputul vieții lui fusese...

...In nemurire, să nu crezi Zazule! Nemurirea e pentru alții nu pentru noi. Nouă ne rămâne bucuria trupului vremelnic; cu el mă plimb — cu el mănânc, cu el beau — cu el mă sui „pă" scenă — cu el înghit și ochii lui sunt aceia care se umplu de lacrimi — când „nebunia" tălmăcită prin glasul meu, oprește suflarea celor din întunericul sălii:

— Să nu dați!... Mă doare... mă doare! Și-a zis Maica Domnului, Ioane!... Port în mine o flacără sfântă — pentrucă ea are unde să ardă, are vatră! S'a stins flacăra... gata! Vântul suflă 'n vatră și 'mprăștie cenușa; cenușă pe toate cărările găsești și toată cenușa e la fel; nu mai sunt eu Zazule — nu mai e nasul ăsta bocărnat, nu mai e glasul — ochii ăștia — flacăra... Nemurirea? Amintire puțin... amintire... nu ființă!

Din ochii lui Zazu s'au desprins două lacrimi și împreunându-se în bărbie, au căzut în pahar... Tot e bine, nu le va băga nimeni în seamă...

Noaptea aceia cu Nenea Iancu — a fost pentru el începutul celor mai mari nădejdi...

...Nene Iancule... și eu sunt...! Nu îndrăsnise să-și termine grăirea gândului, prea era covârșitor adevărul ființei celuilalt, acolo.

— „Și tu ești Zazule, și tu ești! Mie-mi spui?...

— „Nene Iancule joc și eu, joc în fiecare zi de câte trei ori. Avem și noi spectatori, vine lume multă — se strigă bravo, câteodată și bis! Bis!

Actorul cel mare, pornise să râdă cu poftă și 'n aceiași clipă se ridicase să-l strângă în brațe sărutându-l pe amândoi obrajii.

Iar el cu ochii măriți de durerea pe care hohotele de râs o deslănțuise și în acelaș timp umeziți de fericirea îmbrățișării, mai cerși un șir de vorbe care îi încolțiră în suflet nădejde pentru restul anilor.

— „Lază Zazule, nu fi trist! Ai s'ajungi și tu „om mare".

Aici la masa asta, cu ani în urmă, poate în aceiași zi, ce tristă prăznuire pentru el, două ființe și-au strigat fiecare dreptul și încrederea în viață...

Dacă l'ar mai întâlni în noaptea asta, ar fi rândul lui să spună:

— „Lasă Nene Iancule nu fi trist. Imbrățișarea pe care mi-ai dat-o nu m'a purtat spre glorie, dar în clipa îngenunchierii mele, cu tot în suflet o păstrez; pentru tine beau azi — pentru „nemurire"!

Și câte nerozii n'a făcut cu pornire de atunci! Nu după mult timp se prezentase la examenul de admitere în conservator.

— „Ce ști dumneata? Il întrebase președintele comisiei. Intre timp își lăsase să-i crească pletele. Umbla pe stradă deschiat la haină, să i se vadă mai bine funda de mătase neagră pe care o purta la gât. Pășea agale și privea pe cei din juru-i cu un aer absent, ca și cum el Zazu marea glorie de mâine a teatrului românesc — s'ar fi aflat printre ei întâmplător rătăcit de o soartă ingrată biruitoare prin glasul simțurilor mărunte. Era înalt, lat în spate — cu mânile puțin cam mari și noduroase pentru un artist, totuși destul de bune gândea el, pentru Ottelo — s-o poată strânge mai ușor pe Desdemona, de gât. Fața mare — împodobită de coama aceia înadins lăsată nepieptănată, purta pecetea unei expresii care nu-ți spune nimic, totuși oglinda pe care-o cerceta în fiecare zi — îl încuviința — că ochii mărunți — străjuiți de două sprâncene neisprăvite, nasul potrivit, gura cu buzele subțiri și obrajul palid de nesomn, alcătuesc masca ideală pentru un actor celebru.

— „Ce ești dumneata?

— „Aștept!

— „Declamă o poezie — spune o frânură de rol — pe care crezi că ai reținut-o, care ți-a plăcut mai mult — însfârșit spune ce vrei — o fabulă chiar...

Cuprins deodată de neliniște — cercetându-se să vadă ce știe, lucru la care în ajun nu se gândise din cauza îngâmfării își dădu seama că nu știe aproape nimic ca lumea și râsetele vor izbucni în curând. Și-atunci cu o ultimă sforțare, putere ridicolă pe care n-o are decât desnădăjduitul, se porneni declamând ultimul cuplet cântat în ajun la „teatrul de cartier".

— „Destul!

Intrerupt la jumătate de glasul tăios a președintelui, Zazu își dăduse seama de prăpastia haotică care se căscase înaintea lui și 'n care pornea să cadă în prima lui prăbușire sufletească, început de cale lungă pe care avea s-o străbată încetul cu încetul aproape pe nesimțite, pentrucă prăpastia era prea adâncă.

Din ziua aceia o umbră de tristețe se abătu pe chipul lui și 'n acelaș timp o îndârjire fără margini îl cuprinse; tot timpul liber și-l petrecea învățând pagini întregi din piesele celebre. Recita ceasuri de-arândul — își 'mlădia glasul în dorința să afle în el tăria zămislirii unor rezonanțe. Se strâmba în oglindă, își zmulgea părul, trăgea hainele după el gata să le rupă, se zbuciuma cumplit și 'ntotdeauna la urmă, se liniștea dintr'o dată, își își încrușa brațele, privea într'un punct fix și rostea sacadat — închipindu-și că președintele dela conservator stă în dreapta lui așezat pe scaunul dreptății:

„A fi sau a nu fi! Aceasta-i întrebarea!

Apoi gândurile se 'nvălmășeau...

— „Eu sunt acela pe care nu l'ai primit în conservator. Eu sunt acela care va ajunge, fără ajutorul și îmbărbătarea voastră, eu, eu voiu merge mereu înainte... în străinătate în țara înțelegerilor și a reclamelor luminoase. Acolo unde fiecare literă de foc, se-aprinde — se stinge — se-aprinde — se stinge așa cum trec clipele — așa cum trec clipele, dar ele nu se mai întorc...

Eu sunt acela, pentru care vor arde slove de foc ZAZU-ZAZU-ZAZU din ce în ce mai mare — din ce în ce mai des — mai mult decât pentru *Novelli-Moissi* Sarach-Reinard și alții și altele și alții și altele și alții și toți ceilalți. Aopi... râdea cu glas tare, să audă domnul președinte, că el știe să și râdă nu numai să declame, și de cele mai multe ori râsul lui se termina într'un strigăt răgușit — fărâmă din uriașa desnădejde — pe care fărâma de conștiință o făcea să plătească la suprafață în boabele ei otrăvite. Și iarăși încrucișa brațele — iarăși privea în gol, de data aceasta vorbind cu sine însuși, uitând cu desăvârșire că adineaurea chemase lângă el pe cineva cu care avea o „răfuială".

...La ce bun? Dece atâta frământare când culmea la care vreau să ajung se ține departe de mine?

Și peste alt șir de zile — nădejdile din nou îi creșteau — din nou se simțea puternic, gata să înfrunte pe cei mai rafinați alegători de talente. Dar vremea trecea; revista lua din ce în ce mai mare avânt. Lume din ce în ce mai multă umplea în fiecare seară sala cinematografului și Zazu prinse a se îmbăta cu aplauzele furtunoase ale galeriei...

— Azi, când gândurile se 'nvălmășesc tumultoase în trecut, gata să rupă zăgazuri nevăzute pentru a cere socoteală destinului de toate câte s'au petrecut, îl copleșește o milă adâncă, nu numai pentru el — pentru trupul lui îmbătrânit în neștire, ci și pentru aceia pe care îi lasă, îi părăsește fără remușcare și fără niciun gând de întoarecere.

Ii e milă de fetele acelea tinere — pe care adeseaori le-a mângâiat, fetele acelea pe care nu numai el le-a mângâiat, și care ieșind în lumina obraznică a rampei, aproape goale, stârneau bucuria celor mulți. Ii e milă de tânărul uscățiv și înalt — care trebuia în aceiași lumină obraznică să-și scoată pantalonii în fața lumii, pentrucă acesta era punctul culminant — al scenetei de veșnic adulter, și pentrucă acesta ducea până la delir, delectarea aceleiași lumi, veșnic înfometată.

Acelaș tânăr pleca cu el după spectacol și îl urma supus prin cele mai felurite locuri.

— „Lasă Zazule nu fi trist! Tu ai s'ajungi „om mare".

Iar el ca și cum ar fi fost sigur de împlinirea profeției, îl privea adânc în ochi:

— „Bine mă, eu ca eu, dar tu ce ai de gând să faci? Vrei să rămâi toată viața în cloaca asta?

Și culmea ironiei... A doua seară, primul care pășea cu fruntea sus și dornic mai mult ca niciodată de aplauze, era Zazu!...

...De-acuma, totul s'a sfârșit! A încetat de mult și romanța — plină de arome trecătoare; s'a scurs și ultima picătură din pahar — a rămas doar fumul — care umple toată încăperea. E greu, e înecăcios — totuși e fumul unei vieți — e tovarășul acestei vieți; pe el nu-l va părăsi decât într'o anumită zi; va încerca chiar să citească prin pânzele lui subțiri zdrențe vinețiii aproape nevăzute, umbrele trecutului. Și din aceste umbre, adunate toate la un loc își va clădi un adevărat refugiu în fața căruia să se extazieze, așa cum pupăza se extaziază în fața puilor ei puturoși — pentrucă îi sunt dragi pentrucă sunt ai ei! Altfel cum ar putea el Zazu, *actorul* ce n'a fost niciodată, să-și găsească purificarea și sensul judecății lui întârziate? Purificarea dorințelor nesăbuite, visul melcului de-a întrece goana plină de țâșniri spre lumină, a puiului de căprioară!

Lumina din spatele celor câteva case noui și înalte, se preschimbă încet în lumină „adevărată", lumină de soare. Ultimul trecător și cel mai întârziat, își șoptește cu glas domol așezat, nu așa ca 'n alte ori:

— „Lasă Zazule nu fi trist... iarna care s'apropie va fi într'adevăr friguroasă...? Dar tu în cocioaba ta — vei pune pe foc minciuna și prostia unei vieți.

29 Octombrie 1940.

Gabriel Pamfil

Plecarea d-lui Fabricius și personalitatea succesorului său

Chemat la Berlin pentru alte însărcinări, d. Wilhelm Fabricius părăsește postul de ministru al Germaniei la București, pe care îl ocupă de aproape șapte ani. Ne părăsește un prieten, care a învățat să ne cunoască și să ne prețiască și care în momentele grele prin care am trecut n'a încetat de a ne dovedi sentimentele sale de prietenie.

Succesorul său, baronul Manfred von Killinger e diplomat din cadrele partidului național-socialist german, un om de distinse calități personale. Baronul Manfred von Killinger s'a născut în ziua de 14 Iunie 1886 la Lindigt în Saxonia și se trage dintr'o familie franconă înobilată la 1736.

După terminarea școalei primare din Nossen și a liceului din Meissen, Freiherr von Killinger a intrat în corpul de cadeți din Saxonia. Mai târziu a frecventat liceul din Freiburg i. S. — După terminarea studiilor liceale, Freiherr von Killinger și-a ales cariera de ofițer de marină, intrând în anul 1904 în marina imperială.

In calitate de comandant de torpilor, Freiherr von Killinger a luat parte la războiul mondial, printre altele și la bătălia dela Skagerrak. Comandând timp de câțiva ani diferite vase în afara apelor teritoriale germane, a devenit un bun cunoscător al țărilor străine. După demisia sa din marina imperială, a intrat în corpul de voluntari „Freikorps Erhart", făcând parte din acest corp timp de doi ani. Din Aprilie până în Iulie 1921 s'a distins în calitate de conducător al organizației Erhart în luptele din Silezia de Nord.

Freiherr von Killinger aparține încă din anul 1928 partidului național-socialist german. D-sa a fost însărcinat de Führer cu diferite comandamente la SA, iar după preluarea conducerii statului în anul 1933, a fost numit comisar al Reichului și președintele consiliului de miniștri al Saxoniei. După ce și-a câștigat mari merite în aceste funcțiuni, a trecut la ministerul afacerilor străine, fiind trimis în anul 1937 la San Francisco, în calitate de Consul general al Reichului. De acolo a fost rechemat în anul 1939 pentru primi însărcinări speciale din partea ministerului afacerilor străine, fiind distins cu titlul de ministru plenipotențiar clasa I. D-sa a deținut funcțiunea de ministru plenipotențiar al Reichului în Slovacia dela data de 8 August 1940.

Două torpile pentru un întreg convoiu britanic

Emoționantele peripeții ale unui atac dat de un submarin german în Atlantir, contra unui convoiu britanic, povestite de unul din ofițerii servanți ai submarinului. Bilant: 160.000 tonaj britanic trimis să adăpostească pe vecie în fundul Atlanticului

Marele săptămânal german „Das Reich" publică această emoționantă povestire a unui ofițer de pe unul din vitezele submarine germane, cari au misiunea de a închide blocada contra Angliei în Atlantic:

Eram în drum spre patrie: combustibilul era pe sfârșite, submarinul plutea mai la suprafață decât la începutul călătoriei și puntea unde se afla santinela începuse să se usuce. „Fiți atenți, camarazi", repeta necontenit ofițerul de serviciu. „Știți, nu mai avem decât două torpile și nici nu poate fi vorba să ne întoarcem cu ele acasă".

Sentinelele nu răspunseră, ci se ghemuiră mai atenți în spatele ferestrelor duble. Fiecare avea de supraveghiat un sector propriu. Marea era înfuriată, cerul cenușiu și jos, un vânt aspru sufla dinspre nord-vest. Se lăsa seara. Pe măsură ce întunericul creștea, vântul își potolea violența, privirea, în timpul zilei stânjenită de norii care pluteau la mică înălțime, putea alerga până departe, deoarece norii se 'mprăștiaseră și cerul se arăta luminos, stropit cu cele dintâi stele.

Barometrul arată furtună

Sentinelele se schimbară. Ne aflam într'o mică încăpere, mâncam, vorbind puțin. Gândul că mai avem numai două torpile, că în câteva ore vom termina combustibilul ne indispune peste măsură. Dacă rosteam ceva, erau câteva cuvinte cu subînțelesuri, care nu pot fi repetate aici. Barometrul arăta furtună.

După masă, comandantul se duse pentru a suta oară la hartă, luă compasul și echerul, privind tăcut înainte. Uneori mormăia o jumătate de cuvânt, măsura cu echerul, controla o distanță cu compasul, clătina capul, cățărându-se apoi pe punte. Ajuns sus, își roti privirea spre cer și mare, cercetă zarea: nu se vedea iarăși nimic, nimic!" „Fiți foarte atenți, camarazi. Dacă nici de data asta nu mai descoperiții nimic, e păcat de torpilele noastre". Apoi dispăru din nou în trapă.

Lumină la X grade

Peste câteva ore, încremenirăm ascultând. Se auzea lămurit în submarin un sgomot îndepărtat. Ce este? Torpila? Acum noaptea?

„Răsună mai tare ca o torpilă", spuse unul și peste câteva minute, puntea ne vesti: „Către comandant, lumină la X grade, se vede ca și când s'ar asvârli granate luminoase la mare depărtare".

Prien se ridică dela masa de seară, unde își făcea însemnările în jurnalul lui de război și se 'ndreptă spre punte. Timpul trece, privim spre orizont prin ferestruiei. Din nou s'a văzut lumina departe, în față. Și iarăși se lasă întunericul dens al nopții de Noembrie. Vântul s'a potolit. Nava își taie drumul, învălită în nori de spume și valuri verzi. O lună palidă se ridică o clipă și ne zâmbește, apoi piere sub nori. Intr'o astfel de împrejurare, luna nu ne e dragă, fiindcă luminează noaptea și noi avem nevoie de întuneric. Și de-odată, vocea ofițerului de serviciu: „Domnule comandant, iat-o: lumină slabă la x grade". Privirile aleargă de jur împrejur, sfredelind întunericul.

Linia orizontului apare deodată crestată ciudat, ca și cum s'ar fi îngrămădit acolo un șir de mușuroaie de cârtiță de diferite înălțimi și tocmai la stânga se vede lumina: „Tragerea de reperare!", spuse comandantul. „Prima!"

Submarinul își schimbă mersul. E minunat să vezi cum se execută comenzile spuse cu voce calmă de comandant și repetate din gură în gură. Posturile de luptă s'au ocupat imediat, lansatorul de torpile e pregătit, mai se pune problema încotro, cum și în cine se va trage. Mai avem numai două proectile și înainte ne așteaptă o turmă de vapoare. Departe de noi se vede umbra unui vapor. Poate un distrugător sau un crucișetor, înaintea lui și la stânga: evident distrugătoare. Ne supraveghează desigur cu mare atenție.

Noi însă privim mereu spre lumină să vedem despre ce e vorba. Indată vedem lămurit. Cu cât ne apropiem, silueta navei se conturează, pare un crucișetor auxiliar. Atenție! Se va scufunda un submarin? Il ocolim cu băgare de seamă, ne întoarcem cu fața spre el și pornim la atac. „La posturi, comandă Prien.

„Dracu să-l ia, e o pasăre de pradă, o doborâm noi".

Urmează comenzile pentru lansatorul de torpile. Incet, îndrumat de mașini și roți; submarinul pare o vietate, noi simțul lui, sistemul lui nervos, iar comandantul îi este creerul. Intocmai cum membrele unui corp viu ascultă de comenzile date de creer, tot astfel, în clipa aceasta, bărbații și mașinile urmează ordinul comandanților. Submarinul se 'ntoarce încetul cu încetul. Liniștit și masiv se ridică în fața noastră silueta neagră pe cerul nopții. Comanda răsună: „Trageți"!

O mică sguduire. — „Torpila pornește!".

Acum stăm și așteptăm, în timp ce gura lansatorului de torpile este închisă și comandantul se gândește la o nouă lovitură. Minutarele ceasornicului aleargă, secundele trec și însfârșit se aude explozia, o detunătură mai puternică decât de obicei, ca și când torpila ar fi pătruns adânc în corpul navei țintite.

Focul izbucnește din vaporul lovit și-un fum cenușiu e adus de vânt până la noi, cu miros pătrunzător. Vasul a fost lovit la babord. Trecem numai la câteva sute de metri de el. Se văd lămurit cele două catarge, cabinele de pasageri, coșurile, grămezi de lăzi. Siluete negre aleargă la bărcile de salvare. Vaporul se 'nclină destul de repede spre babord. „Priviți, spuse Prien, sfârșitul acesta îl cunosc. Toate câte le-am lovit astfel, se scufundă numaidecât".

„Dece?"

„Cred că torpila produce o astfel de spărtură, încât apa ce năvălește înăuntru, pătrunde de îndată până la celălalt perete al bordului făcând vasul să se plece într'o parte", răspunse Prien.

Coonvoiul

In fața noastră se afla convoiul, marcat de norul de fum al unui vapor. La mică distanță unul de altul treceau vasele engleze, vase mari și frumoase, dintre care neam fi ales și noi o țintă pentru ultima torpilă. Dar descoperirăm și nu mai puțin de șase umbre de distrugătoare. Așa dar atenție!

„Ei, Verendorf", spuse Prien adresându-se ofițerului dela lansatorul de torpile, „pe care să ți-l ofer? Să alegem un tanc, ce crezi?"

„Bine d-le Căpitan, la asta m'am gândit și eu".

Pornirăm în lungul convoiului pentru a alege un vas. Erau atâtea vase frumoase, încât alegerea ne era foarte grea.

„Priviți colo un tanc, domnule căpitan!"

Afițerul de gardă arătă spre mijloc.

„Cel de al doilea, pe jumătate ascuns, ce se află în fața baccului și a crucișetorului".

Comandantul prinse in periscop vasul indicat.

„Da", spuse el, „pe acesta să-l alegem".

Incepu îndată să dea ordine. Trebuia să aducem submarinul pe nevăzute în așa fel încât torpila să nu întâlnească în cale vre-unul dintre vasele mai puțin importante.

„Fiți atenți", ordonă comandantul, să nu privească fiecare decât numai asupra sectorului său. Și mai ales observați bine distrugătoarele".

Priveam spre vasele mari încărcate care pluteau cu mare viteză spre Anglia. Nici unul nu era luminat. Mute și întunecate pluteau vasele. Uneori se înălța dintr'unul sau altul dintre coșuri o coloană groasă sau mai subțire de fum, după cum se pricepeau să facă focul mai atenți fochiștii, sau după calitatea cărbunelui ars. Și printre vase, ca niște umbre joase, distrugătoarele. Oblic în fața noastră vedeam vasul, care ne închidea vederea spre tancul ales. Era un vas de marfă de 5 până la 6.000 t. Deodată văzui și în prima clipă nu [illegible] — [illegible] în apropiere de punte se ridică ceva întunecat. In aceiași clipă fulgeră ceva, o lumină scurtă, galbenă. Atunci îmi dădui seama și spusei cu o mirare mare-i făcu pe ceilalți să râdă. „Ei drăcia dracului, mai trage încă cineva!" Se auzi și detunătura. In mijlocul norului vasul se opri în loc, ca o sălbăticiune lovită de glonț.

Ca pe elba

„Atenție la celălalt submarin", ordonă Prien, „în fiecare clipă trebue să apară". In aceiași clipă descoperi el cel dintâi submarinul. Dădu un ordin scurt de virare. Vasul nostru coti în loc. Celălalt venea spre noi cu mare viteză...

Plecat peste parapet ținând mâinile pâlnie la gură, Prien strigă cu tărie ca și când s'ar fi găsit pe Elba și nici decum în mijlocul Atlanticului. „Hei, Hei, camarade cotește și tu cât poți. Eu am cotit, hei!!!..."

De dincolo veni un răspuns nelămurit. La o distanță de nici 50 de metri trecură cele două submarine unul pe lângă altul. După ce camaradul nostru se depărtă, ne continuarăm vânătoarea, îndreptându-ne spre tancul, care fusese țintit și de ceilalți după cum am aflat mai târziu.

Submarinul întâlnit scufundase în acea noapte 51.000 tone. Era căpitanul Mengersen, care ataca pentru prima dată un convoi. Iși pierduse periscopul, iar eșapamentul de gaze se rupse așa încât personalul dela motoare trăia cu oxigen. Camera mașinilor electrice fusese evacuată așa în cât vasul nu se mai putea scufunda. Cu toate acestea nu se opri până ce nu trase și ultima torpilă.

Lui îi datoram golul ce-l făcu scufundând vasul ce acoperea terenul. Ce se vor fi gândind cei de dincolo? Iși dădeau seama că în clipa următoare vor fi atacați și ei?

Socoteau că atacul, căruia îi căzuse victimă vecina lor va fi o jertfă suficientă și că nu li se va mai întâmpla nimic?

Tancul era într'adevăr frumos și gros. Incet, ne îndreptăm spre el, într'o poziție convenabilă. „Fiți gata. Pregătiți-vă... foc!" Am asvârlit ultima torpilă. După câteva secunde, se aude explozia, o explozie puternică. A fost lovit în sala mașinilor.

Țintașul urlă de bucurie. Am avut numai două torpile, dar nu le-am prăpădit zadarnic. „Ce vom face însă de-aici înainte?" întrebă Prien. „Torpile nu mai avem, ne mai rămâne numai artileria. Vom mai putea probabil să mai înfundăm vre-unul".

In timp ce marinarii controlează munițiile și tunurile, noi privim de jur împrejur umbrele convoiului inamic.

Tir de artilerie

Convoiul se îndepărtează în tăcere cu viteză mai mare, lăsând vapoarele gata să se scufunde în urmă, la voia întâmplarii. Nimeni nu se mai gândește la apelurile morse ale celor jertfiți. Numai semnalele de foc mai lansează din minut în minut apeluri disperate. Auzim necontenit: S.O.S., torpilați, S.O.S., atacați de submarin. Din nou o detunătură. Un alt crucișetor atins. Vapoarele aleargă ca niște câini de vânătoare. Auzim bruiee de apă.

Deja sfârșitul convoiului, un vapor de cinci mii de tone se desprinde și se îndreaptă, înspăimântat în altă direcție. O nouă victimă pentru Noi! Ne apropiem. Silueta vasului se clarifică din ce în ce mai mult din întuneric.

In clipa aceasta, își face tocmai loc printre două nave. Peste câteva minute, soarta îi e pecetluită. O comandă scurtă și se va scufunda în valuri. Tunarii așteaptă la posturile lor. „Fiți gata", ordonă Prien. Ne-am apropiat. Il zărim bine de tot. „Foc"!

„Buuum!" Ochiul poate urmări bine dâra de foc a bombei. Proectilul explodează la baza coșului. A doua detunătură urmă imediat. Din nou lovit. De pe vasul atins, țâșnește un fulger. Trag și ei, l-am zărit tunurile. O nouă comandă, o nouă explozie și tunurile lor au amuțit. „Mai poftească și altă dată", mormăie satisfăcut subofițerul dela tunul nostru. Se trage din nou. Dar bomba explodează în gol și se stinge în apă.

Vin distrugătoarele

„Săracii, spune cineva lângă mine, nu știu cine, de unde și cum i-au lovit". Postul nostru recepteză: „S.O.S. loviți în plin". Nici nu se putea altfel!

Comandantul convoiului comandă o încercuire. Se vede lămurit că vrea să ne prindă într'un cleşte. Nu știe că are a face cu oameni pricepuți. Submarinul nostru se răsucește în loc și bombele țâșnesc spre ei din altă direcție. O lovitură după alta. Un vas după altul lovit din plin. Apoi pe cerul întunecat, aleargă spre noi șrapnele care luminează marea [illegible]. „Destul, ordonă Prien, [illegible] nu mai trageți". Și-și adună oamenii pe punte. „Am tras destul, camarazi. Vin distrugătoarele". Ne întoarcem din drum și ne reluăm direcția inițială spre întâiul vas lovit, să vedem dacă s'a scufundat cu totul. In spatele nostru, țâșnesc șrapnele, explodează bombe, englezii își scuipă mânia. Am avut noroc: nu ne-au atins. Dar fără noroc nu se poate îndeplini nici-o expediție cu submarinul. Fără noroc și fără — pricepere!

Peste o oră ne apropiem de baza noastră. Se crapă de ziuă. Departe, în urmă se auzeau lovituri puternice. Ne gândeam: încă o victimă a submarinelor noastre. Alți camarazi ai noștri trec prin clipe grele, dar, ca și noi, vor avea noroc. In drum, aflăm că submarinele germane au scufundat în Atlantic 160.000 de tone în noaptea trecută.

Peste tot, în sala mașinelor, în cabine, în turn, unde era singurul loc în care fumatul era îngăduit, vitejii matelelți își spun aprinși: „Hei, ia gândiți-vă ce ispravă am fi făcut, dacă am fi avut mai multe torpile!"

Dr. Wolfgang Frank

Prien pleacă într'o nouă expediție împotriva inamicului.

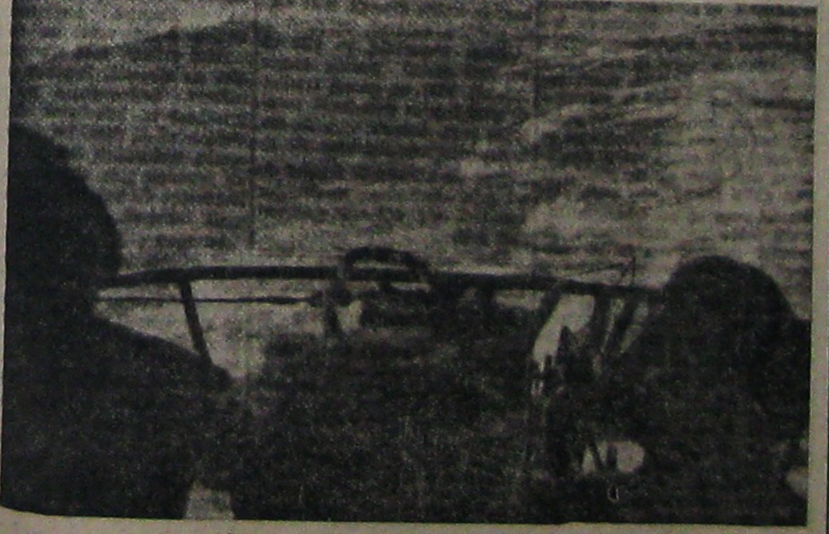

La pândă pe puntea submarinului.

Revizuiri și demascări

(Continuare din pag. 3-a)

„Marile clădiri de cărămidă roșie, înconjurate de un gard de sârmă ghimpată cât înălțimea omului, adăpostesc 1200 ofițeri. In spațiul dintre două pavilioane a fost plantată cu arbori o largă alee de plimbare.

„In fruntea lagărului se află un comandant din cavalerie, maiorul Bruno Dudley, unul dintre cineaștii care cunoaște foarte bine Franța, deoarece în calitate de director al producției U.F.A. a avut adeseori ocazia să turneze filme în colaborare cu „Alliance Cinématographique Européenne". In absența sa e suplinit de un editor, căpitanul Petters.

„Lagărul posedă amfiteatre unde e liber oricine să ia lecții de limbi străine, moarte sau vii, de drept, de științe și de orice alte materii.

„La Lübben, ofițerii inferiori sunt cei mai mulți și printre ei numeroși studenți cari au astfel cu atât mai multă ușurință de a-și urma utii studiile cu cât printre profesori se numără numeroși agregați și chiar d. Soutist, rectorul universității din Nancy.

„Există o bibliotecă bine înzestrată și o sală de teatru, unde ziaristul dela care luăm aceste informații a văzut chiar o pânză de fundal pictată, reprezentând foarte reușit un colț de Paris. Pe când intra în sală, un regisor cu mânecele suflecate dădea explicații asupra textului unei reviste, care trebuiau să evoce vedetele cele mai iubite publicului, în timp ce din culise se auzea un piano".

● ●

Parcă e aici altă atmosferă decât cea pe care o evocă, de la Trentham, articolul d-lui Georges Blond. o mie de oameni înebuniți de foame și fără adăpost într'un parc în care sălbăticiunile miliardarului privesc nedumerite această barbară năvălire bipedă. Nu?

Dar să continuăm textul din „Candide":

„Nu departe, într'o sală de muzică, unde împărățește un chimist meloman, sunt organizate prin îngrijirea lui concerte de orchestră, de muzică de cameră și, ca să împace toate gusturile, de jazz.

„O infirmerie condusă de un medic german, asistat de doi doctori francezi, primește bolnavii ușor atinși. In cazuri grave sunt transportați la spitalul vecin.

„Pe aproape, un dentist dotat cu o instalație modernă ocupă o cameră luminoasă.

„In sfârșit, capela unde se adună credincioșii e deservită de proprii camarazi și prizonierilor preoți.

„La îndemâna tuturor, jos, e instalată o cantină unde se pot procura cărți franceze și germane, ziare germane, obiecte de toaletă, băuturi variate, tutun și țigarete.

„Fiecare ofițer primește, plătit la fiecare zece zile în monetă de lagăr, aceeaș soldă cât e alocată în Germania unui ofițer de acelaș grad. Cei mai mulți dintre prizonieri depun solda la casa de economie.

● ●

Și alta pare a fi socoteala. In Anglia, pentru Britisch pay and conditions li se cerea prizonierilor francezi să ia armele contra hotărîrii guvernului țării lor de a înceta războiul; **în Germania** Deutsche Sold **e pentru casa de economie și prizonierul care o primește n'are altă obligație decât aceea de a se considera cu onestitate un ostaș scos din luptă până la terminarea războiului.**

● ●

Continuăm:

„Bucătăria, organizată după metodele cele mai moderne, e condusă de un șef german, având ajutoare soldați francezi.

„Dimineața la orele 8.30 se servește pâine de secară și cafea; la prânz: o supă sau diferite legume și uneori carne, cu cartofi; seara: supă sau cafea, tartine de pâine cu pateu sau cu miere artificială, ori cârnați.

„Fiecare are veseia sa personală, pe care trebuie să și-o curețe într'un loc anume amenajat cu apă curgătoare caldă și rece.

„Astfel se scurge ziua, dela sculare la orele 7 dimineața până la apelul de seară, la orele 21, în lucrări și distracții, în plimbări sau studii, după amiaza fiind rezervată sporturilor. Insă, fie că e vorba de cursuri sau de exerciții fizice, nimeni nu e obligat să participe decât dacă îl trage inima.

● ●

Ziarul dă mai departe relațiuni asupra vieții oamenilor de trupă. E inutil, credem, să facem traducerea completă a textului, care arată aceeaș permanentă grijă din partea autorităților germane de a corespunde cu umanitate condițiunilor convenției de la Geneva. Și este deosebit de semnificativ faptul, că această convenție pe care Anglia o ignorează astăzi e opera acelei „Societăți a Națiunilor" de care politicianii englezi făceau atâta caz și pe care Germania național-socialistă n'a recunoscut-o niciodată ca instituție de reală utilitate internațională.

Din simpla comparație a acestor două expuneri de fapte se lămuresc limpede două morale. Diferența e profundă și ea explică singură mobilele diferite ale acestui războiu. Anglia apără cu desperare, cu egoism, cu ferocitate, privilegiul de a domina lumea și de a-și păstra tot huzurul acestei pozițiuni excepționale. Omul nu contează. Prețuiește mai mult căprioara miliardarului de la Trentham, decât marinarul francez, care și-a expus viața să salveze „retragerea strategică" a trupelor engleze de la Dunkerque și de la Calais. Căci două secole de supremație engleză modială a creat din englez un automat al egoismului, incapabil să se emoționeze pentru tipul curent al umanității, inaccesibil ideii de drept, ostil oricărei egalizări cu restul omenirii, care își are și ea năzuințele ei, îndreptățirile ei de a se bucura de această viață trecătoare. Această optică cu sens unic va fi însă și pieirea Angliei, a oribilei colectivități fără suflet și fără Dumnezeu, care este această țară diavolească a orgoliului gol și uscat. Pe această platformă de deshumanizare se întâlnesc și fac bine împreună casă perfect comuna Anglia și Israel și împreună vor trebui să se prăbușească.

D. I. Cucu

Cronica literară

(Continuare din pag. 1-a)

tru o credință ceea ce nu poți accepta decât o singură dată, cu deplina conștiință a actului pe care îl faci, înalți, moartea la valoarea de simbol, ca mort devii „un chip de aur", vei face parte din „legiunea care nu se vede", iar „**ceasul jertfei** va **cuceri** lumea ca un discurs imens **învingând** graiul puhoalelor", în chinul acesta colaborând cu „legiunea care se vede", ajutând-o. Acest rezultat este **recolta** morții și aceasta este semnificația bucății nu fără rost pusă în fruntea volumului **Recoltă**, una din cele mai frumoase din întreg volumul:

La cules de cucută merge fiecare,
pe drumul ascuns, la ceas potrivit.
E cea mai grea dintre munci.
E altfel sărbătoarea viilor,
Când boul măsoară vinul cu carul.
La cules de cucută mergi cu [paharul
cupa cu otravă.
Doar omul e de ispravă;
Niciodată puternicul dobitoc
n'a urnit din loc
doar el se ascunde și bea recolta [ciudată;
dar și el o singură dată.

A încerca să explic mai mult această poezie, în care trebue să se țină seamă inițial de simbolul morții lui Socrate, ar însemna să-i distrug frumusețea care, realmente, nu se află decât, treptat, în deslușirea cu oarecare anevoință a metaforelor și a simbolului general al poeziei.

*Nu voi putea, în cadrul acestei prezentări care prin natura ei este schematică și nu poate coborî în adâncuri, să spun tot ce se cuvine despre acest volum care nu se lasă ușor epuizat. Și nu se lasă, pentrucă la d. Fântâneru „la poésie ne désigne pas seulement les objets en eux-mêmes, mais fait apparaitre les lignes de forces qui les relient, de sorte que derrière chacun d'eux se dévoile l'unité originaire de l'univers tandis que dans le brusque éclair de la révélation poétique s'amorce l'intuition d'une réalité située en deçà des limitation de la nôtre". Iată de pildă, poezia **Cuiburi**, atât de largă și de evocatoare în îngustimea celor patru rânduri, sau mai ales **Legionaria**, unde cuvântului **legiune** nu-i dă sensul nostru comun, ci sensul inițial, aproape pierdut, în care ceva tainic lucrează ca forțele oarbe ale universului sau ale pământuului și alcătuesc **unitatea**, dincolo de puterile noastre de determinare sau împiedicare.

Constat cu regret că îmi rămân multe lucruri nespuse, poezii remarcabile ca **Gardă la mormânt** nici atinse, cute nerelevate, unele îndoieli nespuse în lumină, cum ar fi aceea dacă nu cumva d. Fântâneru, care pare să fie romancier sau critic literar sau poet, este tocmai ceea ce nu bănuiește nimeni încă: un metafizician de nuanță mistică, sau în ce măsură în volumul acesta intră și meșteșugul intelectualului fin care în studiul despre poezia d-lui Blaga a prins mecanismul tuturor formelor de artă modernă. O ultimă problemă se cere însă neapărat limpezită. Deși prin formula poetică pe care a abordat-o d. Constantin Fântâneru este un adept al poeziei pure, s'ar putea arăta că d-sa își umple poezia cu „impurități", întrucât pentru d-sa realitatea socială și națională există. Toți cercetătorii literaturii sunt de acord în a contesta legătura directă a literaturii cu elementul politic. Poetul, supunându-se tuturor aspecelor pe care le iau evenimentele politice, ar trăda „misiunea sa transcendentă". Critici psihanaliști au arătat însă că toți creatorii datoresc marile lor creațiuni unei voințe de a se elibera dintr'o morală tradițională și a-și crea un nou ideal etic. In sensul acestei trăiri interne, adânci și individuale, revoluția a putut crea o poezie atât de armetică, dar atât de plină de substanță ca cea din **Râsul morților de aur**.

G. C. Nicolescu

Din aberațiile istorice

(Continuare din pag. 5)

dea într'o prăbușire a Germaniei provocată de social-democrați.

Mulți ruși nu împărtășeau francofilia țarului. Girs și Lamsdorf erau de părere că nu e bine pentru Rusia „de a se certa vecinic cu Germania și de a duce o donquijote-ie cu Franța".

Țarul însă a rămas intransigent. Tratativele cu Franța erau duse într'un mod cu totul confidențial. In August 1891 s'a semnat o înțelegere principială de ajutor mutual între Franța și Rusia, în caz de atac din partea unei terțe puteri. Convenția militară între ambele părți a fost efectuată mult mai târziu, către sfârșitul anului 1893, după tratative destul de anevoioase.

Se vede că alianța ruso-franceză s'a născut destul de greu și împotriva voinței diplomaților conducători. Insă țarul nu și-a schimbat hotărîrea. Pe de-o parte el avea o prejudecată față de Wilhelm al II-lea și pe de altă parte era de părere că alianța cu Rusia reacționară va atenua radicalismul politic care se lărgea în Franța. Și încă ceva. Rusia avea nevoie de bani, pentru a construi căi ferate și pentru a exploata bogățiile sale firești.

Ei bine, — cu potolirea radicalismului în Franța n'a ieșit nimic. Rusia nu mai putea juca rolul de jandarm al Europei, ci mai mult încă, chiar în Rusia s'au ivit mișcări radicale sub influența Franței și numai după ce s'a observat acest fenomen, francezii au deschis pungile. Primul împrumut însemnat al Rusiei i-a fost acordat de Franța numai după revoluția din 1905. Era vorba de 600.000.000 ruble aur, destinate pentru construirea de drumuri strategice la frontiera de vest a Rusiei. Se știe cum și-a plătit Rusia polițele față de Franța...

Războiul Mondial a fost piatra de încercare a amiciției ruso-franceze. Milioanele de oameni și teritoriul rusesc au salvat Parisul în câteva rânduri. Presupunerea cinică a Antantei „de a lupta până la ultimul soldat rus" nu s'a adeverit pe de-a'ntregul, dar totuși într'o măsură care a făcut posibil Versailles-ul. Rusia, care a primit cele mai grele lovituri și a suportat cele mai mari sacrificii în acest războiu, n'a participat la rușinea din Versailles și nu și-a terminat socotelile cu foștii aliați și în momentul când regimul sovietic, stabilindu-se în interior, a preluat în multe direcții, mai ales în politica externă, moștenirea politicei imperiale, se știa că va veni ceasul pentru aceste socoteli. Mai cu seamă francezii n'au înțeles caracterul revoluției ruse. Aceasta se vede din încercările neputincioase ale aliaților de a restabili frontul de est prin ajutorarea anemicelor aventuri ale câtorva generali albi ruși.

Tratatul din Rappalo, dintre Germania și Soviete a fost pentru francezi ca o lovitură de tunet din seninul cerului. După aceasta, toate guvernele franceze au încercat să preia firul amiciției vechi cu Rusia. De data aceasta Franța, speriată de desvoltarea situației germane, era partea care căuta această amiciție. Ea a împins pe calea acestei politici și Ceho-Slovacia și la 28 Februarie 1935, în ciuda stipulațiunilor tratatului din Locarno, Franța a semnat un nou tratat de ajutor mutual cu Rusia.

La baza acestui tratat stă aceeași minciună ca și odinioară la baza tratatului dintre Rusia țaristă și republica franceză. Franța, apuseană, nu poate avea nimic comun cu Rusia, răsăriteană, sau mai bine zis eurasiatică. O alianță între ele, în consensul relațiilor internaționale contimporane, este pur și simplu fără obiect. O înțelegere logică, bazată pe o reciprocitate ireproșabilă, între aceste două țări e de neînchipuit. O astfel de înțelegere poate servi numai scopurilor politice artificiale, care n'au nimic comun cu desvoltarea sănătoasă a Europei. Ea poate servi, de exemplu, planului de încercuire și sugrumare a Germaniei, isvorît din frica neputinciosului.

Noua alianță ruso-franceză născută din teama național-socialismului german, nu i-a adus Franței nici o bucurie. Bolșevicii însă, bazându-se pe amiciția aceasta oficială, au desvoltat în Franța o asemenea propagandă destructivă și că Franța, în luptă cu acești factori desagreganți, și-a uitat menirea sa în Europa modernă, a ajutat cauza putredă a Spaniei roșii și s'a ținut de plutocrații englezi, în vreme ce ea trebuia ori să se adapteze nouei atmosferi a Europei, ori să se înarmeze.

Acum câțiva ani încă, s'a putut prevedea răcirea inevitabilă a acestei amiciții artificiale. Pe măsură ce Rusia trecea la drumul realismului politic (bolșevicii sunt materialiști și în chestiunile politice), ea a renunțat la idealismul desrădăcinat. S'a ajuns până acolo că la sfârșitul anului 1938, Franța era pe cale de a-și rechema ambasadorul din Moscova și atunci în oficiosul „Pravda" a apărut un articol intitulat „Dela Jena, la München", plin de sarcasme la adresa politicei externe a Franței. Ambasadorul francez a intervenit cu ocazia acestui articol, însă n'a primit nici un răspuns. Supărat peste măsură, ambasadorul nu s'a prezentat la banchetul dat în cinstea lui de către Litvinov, cu ocazia rechemării lui. Litvinov s'a revanșat prin absența lui la banchetul de adio oferit de legația franceză.

In mod atât de funebru și-a luat sfârșit această nouă amiciție ruso-franceză. Uitând aceasta, francezii totuși (împreună cu englezii) au luat încoace tă drumul Moscovei și tocmai cu această ocazie rușii le-au jucat festa din 29 August 1939, când sub nasul lor a fost semnată alianța ruso-germană care ar fi trebuit realizată încă acum 48 de ani, pentru a cruța Europa de catastrofele care isvorau din falșele amiciții ruso-franceze.

Heinrich Block

Astma se poate vindeca

[illegible]

Cadran pe 7 zile

MESAJUL GENERALULUI

Obligațiuni technice ne-au silit să încheiem numărul nostru trecut înainte de Anul Nou, așa că n'am avut cum să înregistrăm grandiosul mesaj adresat, cu acest prilej, poporului român de către d. general Ion Antonescu, conducătorul Statului. Mesajul Generalului a mers la inima tuturor, prin simplicitatea formei și temeinicia fondului, prin simțirea adânc românească pe care o arată. Reținem din cuvintele d-lui general Ion Antonescu aceste rânduri:

„In această noapte de adevăr, de credință și de lumină nouă, nu vă cer decât o judecată dreaptă.

„Nu vă cer gânduri de răsplată.

„Dar vă cer să înțelegeți că am făcut tot ceeace un om sprijinit de Dumnezeu putea face.

„Am întărit Dinastia, curățind Tronul de pete umilitoare și treptele lui de slugi nevrednice.

„Am întărit poziția Țării, sprijinind-o pe înțelegerea cu trei din cele mai mari și mai puternice imperii ale lumii, o înțelegere sigură și demnă, care să ne dea liniștea și să ne asigure propășirea viitorului în onoare.

„Am făcut un mare acord economic, sprijinit de Fuehrer, ca să pot reface tot inventarul agricol al Țării, să dăm țăranilor pluguri și tractoare, să întemeiem o industrie agricolă și să ne punem în valoare bogățiile, refăcând și drumurile noastre.

„Am sprijinit și așezat toți refugiații și instituțiile izgonite din teritoriile sfâșiate, expropriind 56.000 hectare, pentru a da rosturi de viață celor pribegi și dându-le ajutoare în bani tuturor.

„Am repus Statul, pe cât am putut, pe baze de cinste și de muncă și am dat justiției întreaga răspundere a condamnării marilor vinovați de distrugerea averii publice, smulsă din jertfa cetățenească, iar justiția a și pășit la îndeplinirea acestor sarcini.

„Am luptat să împac generațiile, să folosesc energia creatoare a tineretului și să fac din regimul legionar o pârghie politică pentru sprijinul Statului pe tot ce este nobil și înălțător în tineret".

ANUL EREI LEGIONARE

In cuvântarea sa de Anul Nou rostită la Radio, d. Horia Sima, vice președintele consiliului de miniștri și comandantul mișcării legionare, a spus:

*„**O lume veche**, clădită pe nedreptate și tiranie a dispărut sub apăsarea păcatelor ei, iar forțele din adânc ale poporului nostru au putut să isbucnească la lumină.*

„Cuvântul Căpitanului s'a împlinit: cei ce au căzut dintre noi vor avea nume și morminte de eroi, iar cei ce ne-au ucis vor purta nume de trădători din veac în veac.

„Anul care ne așteaptă se ridică în fața noastră cu răspunderea și greutatea a 2000 de ani de istorie românească. Este anul Erei Legionare. Niciodată spiritul nostru de sacrificiu n'a avut hotar mai deschis și viziune mai cuprinzătoare.

„Un neam clădește și se realizează pe măsura dimensiunilor lui sufletești. Răspunzând la această chemare, veche cât trecutul nostru înegurat, vom desmorți toate puterile neamului, ferecate până acum de prigonitori, și le vom asvârli în luptă cu însuflețirea și vitejia marilor ofensive".

E un întreg program, care păstrându-și caracterul său revoluționar, nu pierde nimic din forța lui de realizare în guvernare. Dimpotrivă, anul erei legionare își merită pe deplin faima.

IARAȘI RADIO-BUDAPESTA

Postul de Radio-aiureală de la Budapesta s'a grăbit să difuzeze invențiunile unui ziar budapestan, după care fruntașii vieții românești din Ardealul ocupat de unguri (pe nedrept) episcopul Iuliu Hossu și d. prof. Emil Hațieganu, ar fi făcut declarații favorabile sângeroaselor metode de dominație maghiară în Transilvania, totdeauna românească. Ziarul clujan „Tribuna Ardealului", unicul ziar românesc în Ardealul potopit de unguri, publică, în această privință, două drastice desmințiri ale celor doui fruntași puși nemernic în slujba imperialismului medieval de la Budapesta. Pentru unele obraze groase, asta poate să nu însemne mai nimic. Băeții cu fantezia gâdilită de pe malurile Dunării vor continua să „compună" mereu alte teme de aiureală. Dar metoda demască înseși profunda stare de neseriozitate, care se pare să este generală dincolo de Tisa, într'o țară unde unii mai pretind, că s'au tezaurizat comorile de civilizație ale lumei. Dacă tot ce poate manifesta ca civilizație Budapesta este în ceea ce exprimă Radio-aiureală!

PREA MULT, PENTRU NIMIC

După unele informațiuni franceze, ziaristul francez belicist și iudeo-democrat, Emile Buré, care într'o vreme avea mare circulație în presa noastră, de unde ne dădea lecții de românism, ar fi internat într'un azil de alienați din Anglia, unde s'a refugiat după dezastrul țării sale. Emile Buré a fost un gazetar de talent, bine susținut de vaste cunoștințe în cele mai variate domenii, dar, din nefericire, cum era foarte curent în presa erei democrate, un gazetar veros. Presa franceză, afară de câteva rare cazuri, pe cari nu le vom aminti, ajunsese în așa hal de versatilitate, încât aproape nu era rând publicat, care să nu fi avut corespondența lui contabilă în cărțile părții cui se exprima favorabil. Emil Buré își făcuse o prăvălie bine comercializată din talentul și cunoștințele lui. Și avea, aici la noi, un client mereu sigur, care plătia gras și adeseori cu anticipație. Legăturile familiare ce le contractase la noi prin căsătorie îi sporise deveral în România. La ce au folosit articolele lui Buré? Absolut la nimic. Dar pentru nimic am cheltuit totuș prea mult. Cât? Să se caute prin conturile partidelor cari s'au succedat la putere și au pregătit dezastrul de astă-vară, și se va ști.

UNGARIA ASUPRITOARE

Am arătat în repetate rânduri, că Ungaria e țara asupritoare de alte naționalități, că n'a trăit și n'a evoluat în istorie decât asuprind pe alții. Și e ciudat, că singura din Europa care are cele mai numeroase minorități compacte, e astăzi tot Ungaria. Ori teoria noastră se confirmă de înseși reprezentanții cei mai autorizați ai minorității germane, care în organul lor oficial, „Deutsche Zeitung" scrie:

„Germanii din Ungaria au primit la Viena „Magna Carta" a lor, o lege care mai curând sau mai târziu trebue să devină o realitate. Din motivul că adversarii și dușmanii noștri se tem că guvernul maghiar s'ar putea hotărî să impună aplicarea dispozițiunilor acestui tratat, ei și-au schimbat tactica, modificând tezincile și anunțând că germanii din Ungaria ar fi trecut dela apărarea drepturilor lor vitale la un atac împotriva teritoriului unguresc și că și-ar aroga drepturile poporului majoritar, în urma cărora poporul unguresc a fost silit să se fixeze pe o linie de apărare, — deci o schimbare îndrăzneață, grosolană, dar și interesantă din punct de vedere tactic. Nu ne-am ocupa mai departe de această manevră mult prea transparentă a adversarilor noștri, dacă ei n'ar fi rostit afirmația că comunitatea germană ar fi trecut la ofensivă și deci dela apărare la indignare.

„Câtă vreme germanii din Ungaria se sbat și luptă pentru dreptul lor la existență, adversarii lor nu vor reuși, nici prin această nouă tactică să-i facă mai maleabili și mai puțin vigilenți în apărarea drepturilor lor".

REALIZARILE REGIMULUI

Bilanțul celor patru luni de regim național-legionar se soldează cu impresionante excedente morale și materiale. Darea de seamă, pe care o semnează d. general I. Antonescu, conducătorul Statului, arată în 49 de puncte numai realizările de caracter general și urgent ce s'au înfăptuit în acest scurt timp. E o operă uriașe și de largă suprafață. Și ea este perfect conformă cu spiritul de abnegație pentru binele public, pe care l-a proclamat de la începutul instituirii lui, regimul de reală mântuire națională de azi. Ar fi prea mult să reproducem aici această dare de seamă, în toate amănuntele ei. Ea a fost publicată și lumea a citit-o desigur cu mulțumire. Căci faptele sunt așa cum se spun, ușor de controlat pentru toată lumea, iar ele dovedesc realitatea acelui spirit nou în guvernare, după care mulțimea românească râvnește de multă vreme. Ceea ce vrem să menționăm, este că nicio nouă sarcină nu apasă greu încercata pungă a contribuabilului român, deși în acest timp s'au alocat circa 7 miliarde lei pentru armată, pentru agricultură, pentru industrie și comerț. Ori aceasta este extraordinar, gândindu-se că nu a trecut anul de când, ca să se dărâme imobile sănătoase, se cereau biruri speciale chiriașilor din capitală, după valoarea contractelor, în timp ce transferurile de la Banca Națională pentru anume bănci din Anglia și Statele Unite se umflau îngrozitor. Țara gâfâia, istovită de atâta nerușinată risipă. Azi banul contribuabilului merge unde trebuie și se vede că ajunge și chiar prisosește, deoarece în patru luni s'au putut realiza economii bugetare de 5.774.000 lei.

GRABA IUDAICA

In Palestina se produc din nou turburări între evrei și Arabi. Focarul de neliniște din această țară n'a încetat nicio clipă de a da de lucru englezilor. Câtă vreme trupele britanice erau masate în preajmă, lucrurile păreau a se fi domolit. Era foc mocnit. Angajate acum pe frontul din Cirenaica, trupele engleze nu mai constituie un instrument la îndemâna marelui comisar britanic. Și patimele s'au desiănțuit cu mai multă furie. E interesant, că de rândul acesta atacă evreii. Câțiva șefi ai mișcării arabe au fost asasinați. Asta înseamnă, că evreii se socot din nou stăpâni pe situație, închipuindu-și că palidele succese militare ale trupelor britanice din Nordul Africei a întors situația în avantajul lor. Vechea pretenție iudaică, după care armata britanică este armata lui Israel, nu se desminte nici în această împrejurare. Dar faptele petrecute trebuie, că au creat la Londra mari dificultăți. Anglia n'are niciun interes acum să-și demaște jocul ei dublu în lumea arabă și nici de o răscoală a triburilor arabe n'are nevoie, acum în timp de războiu. Graba iudaică strică treaba englezească.

— Comandante, âmi trimis la pieire și grosul cavaleriei Sft. Gheorghe. Și acum ce facem? Până la ultima rezervă suntem angajați.
— Nu-ți mai bate capul; mai dă o poliță Americei și continuă.

(Travaso)

Etapele unei săptămâni

LUNI, 30 DEC. 1940: Revista americană „Peaslerr World" arată în cari întreprinderi americane și canadiene realizează câștiguri până la de 230 de ori mai mari ca în timp de pace, lucrând furnituri de armament.

MARȚI, 31 DEC. 1940: S'a dat publicității orarul trenurilor reduse de călători rămase în circulație dela 1 Ian. 1941.

● S'a amânat fără termen, ca nemai corespunzând împrejurărilor, punerea în aplicare a legilor de unificare: codul civil din 8 Noembrie 1939, codul de procedură civilă, codul comercial din 1938.

MIERCURI, 1 IANUARIE 1941: Ordinul de zi al M. S. Regelui către armat menționează: „In sufletele voastre s'a dat acea luptă ne-voită de voi și nevăzută de nimeni între onoarea și supunerea militară, luptă din care numai printr'o minune o armată poate ieși întreagă. Și armata noastră a ieșit cu sufletul întreg".

● D. general I. Antonescu, conducătorul Statului, arată că de la 6 Septembrie până la 31 Dec. 1940, regimul a realizat economii bugetare în valoare de 5.774.000.000 lei, ceeace revine la a 5-a parte din bugetul ordinar al Statului.

● M. S. Regele a primit urările de Anul nou ale guvernului și ale corpului diplomatic la castelul „Peleș" dela Sinaia, după ce a asistat la serviciul divin dela mănăstire.

● S'a amânat până la 31 Martie 1941 retragerea din circulație a monetei de 1 leu în curs de retragere.

● In ordinul său de zi către armata germană, Fuehrerul Adolf Hitler spune: „Soldați ai armatei național-socialiste a Germaniei Mari, anul 1941 ne va aduce desăvârșirea celei mai mari biruințe a istoriei noastre".

JOI, 2 IANUARIE: Vizita d-lui *Filoff*, primul ministru al Bulgariei, la Viena, e comentată viu în cercurile diplomatice. Se afirmă că a plecat deasemenea la Viena și ministrul Reichului în Capitala Bulgariei.

● A încetat din viață în vârstă de 82 ani, prof. universitar Vasile Bulureanu din Iași, una din cele mai frumoase figuri ale spiritualității românești.

VINERI, 3 IANUARIE: D. Paul Baudoin, ministru de Stat în guvernul francez, fost ministru de Externe la constituirea cabinetului prezidat de mareșalul Pétain, a demisionat.

● D. von Killinger, noul ministru al Germaniei la București, a plecat din Bratislava pentru a-și ocupa postul din România.

● Grupele germane de aviație trimise să coopereze cu marina și aviația italiană în mediterana, au fost primite în Italia cu mare însuflețire.

SÂMBATĂ, 4 IANUARIE: D. Iohann Wilhelm *Ranzell* a alcătuit noul guvern finlandez.

DUMINICĂ, 5 IANUARIE: D. general I. Antonescu, conducătorul Statului, a hotărît să se majoreze salariile mai mici de 8000 lei lunar, după o scară echitabilă. In acelaș timp se sporesc și pensiile până la 6000 lei lunar.

LUNI 6 IANUARIE: M. S. Regele, împreună cu membrii guvernului și capii autorităților militare și civile, a asistat la serbarea tradițională a Bobotezei.

Humorul altora

America lucrează pentru Pace. *(Caricatură italiană)*

MAREA BRITANIE SUB RAMURA DE VÂSC. Şi anul acesta nu vrea nimeni să mă sărute! *(Simplicisimus)*

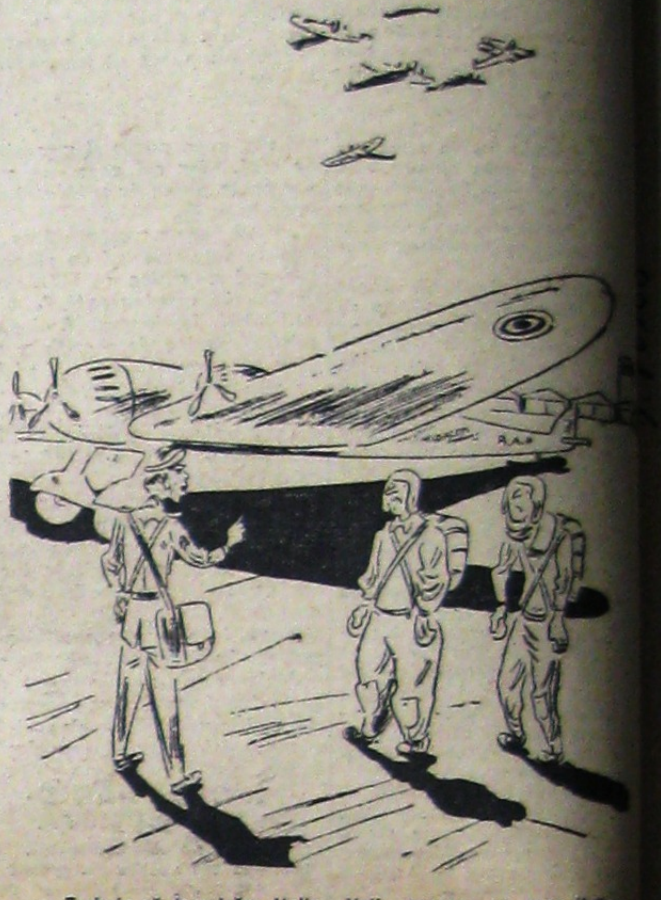

— Trebuie să terorizăm Italia. Veţi repera un oraş ital... şi când veţi ajunge deasupra să faceţi „bau". *(Bertoldo)*

— Dar ăştia ce vindeau?
— Franţa.

(Gringoire)

— Bucătăria e distrusă complect, dar am salvat esenţialul.

(Kladeradatsch)

— S'a gândit lordul la tine, James, de Crăciunul ăsta?
— Da mi-a trimis o cablogramă de la Ottawa în care spune: „Goliţi o sticlă de Wisky în sănătatea mea; o plătesc când mă voi întoarce în Anglia!

(Simplicisimus)

— E îngrozitor unde poate duce antisemiti... In afacerea Stavisky avuseşi şi tu rolul tău. ... nici măcar nu te-a arestat, să se vorbiască de ... un pic! *(Gringoire)*

— Uita la el, parcă ar fi de totdeauna ... *(Klade...)*

„CURENTUL", S. A. R., Strada Belvedere Nr. 6, Bucureşti